

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
ZYRA E AUDITORIT TË PËRGJITHSHËM
KANCELARIJA GENERALNOG REVIZORA
OFFICE OF THE AUDITOR GENERAL

GODIŠNJI IZVEŠTAJ REVIZIJE

2012

Priština, Septembar 2013

Tabela Sadržaja

UVODNA REČ GENERALNOG REVIZORA.....	5
OPŠTI SAŽETAK.....	7
1 UVOD.....	11
2 SPOLJNA REVIZIJA I PRUŽANJE ODGOVORNOSTI.....	12
3 GODIŠNJI FINANSIJSKI IZVEŠTAJ I ODGOVORNOST VLADE.....	14
3.1 Mišljenje Revizije na Konsolidovanim Finansijskim Izveštajima.....	14
3.2 Delokrug i Pristup Revizije.....	16
3.3 Mišljenje revizije na pojedinačnim GFI.....	16
3.4 Napredak preporuka iz prethodne godine u vezi sa GFI /BK.....	17
3.5 Analiza GFI/BK za 2012 godinu.....	18
3.5.1 Konsolidirani izveštaj upoređivanja budžetiranih iznosa sa tekućim iznosima.....	18
3.5.2 Izveštaj Primanja i Isplata u Gotov Novac.....	18
3.5.3 Konsolidirani Izveštaji u Gotov Novac i Bilans Fonda.....	23
3.6 Imovina i neplaćene Obaveze.....	23
3.6.1 Imovina.....	23
3.6.2 Neplaćene obaveze.....	24
4 FINANSIJSKO UPRAVLJANJE.....	27
4.1 Sistemi Finansijskog Upravljanja i Kontrole (FU/K).....	27
4.1.1 Tekući razvoji.....	28
4.1.2 Proces Izveštavanja.....	29
4.1.3 Standardni Integrirani Vladin Sistem Poreske Administracije (SIGTAS).....	30
4.1.4 Nabavka.....	30
4.1.5 Upravljanje Vladinim Vozilima.....	31
4.1.6 Reforma Civilne Službe i Nadoknade.....	32
4.1.7 Upravljanje Medicinskim Otpatkom.....	33
4.2 Sistem Unutrašnje Revizije.....	34
4.3 Opšti zaključci.....	36
4.4 Preporuke.....	36
5 IZVRŠENJE BUDŽETA NA JAVNOM SEKTORU.....	38
5.1 Centralni Autoriteti.....	38
5.2 Nezavisne Institucije.....	41
5.3 Opštine.....	45
5.4 Javna i Društvena Preduzeća.....	49
5.4.1 Javna Preduzeća (JP).....	49
5.4.2 Društvena Preduzeća.....	52
5.5 Privatizacija.....	53
DODATAK I. RAZNE VRSTE MIŠLJENJA REVIZIJE.....	55
DODATAK II. MIŠLJENJA REVIZIJE I GLAVNE SLABOSTI UPRAVLJANJA.....	57

Lista Skraćenica

AKSM	Administrativna Kancelarije Severne Mitrovice	MI	Ministarstvo Infrastrukture
BK	Budžet Kosova	MJA	Ministarstvo Javne Administracije
BO	Budžetske organizacije	MMF	Međunarodni Monetarni Fond
CAN	Centralna Agencija Nabavke	MONT	Ministarstvo Obrazovanja Nauke i Tehnologije
CBK	Centralna banka Kosova	MI	Ministarstvo Infrastrukture
CIK	Centralna Izborna Komisija	MUP	Ministarstvo Unutrašnjih Poslova
CJU / FUK	Centralna jedinica usaglašavanje/ Finansijsko upravljanje i kontrola	MSFI	Međunarodni Standardi Finansijskog Izveštavanja
CJU/ UR	Centralna jedinica usaglašavanje / i unutrašnje revizije	MSRJS	Međunarodni Standardi Računovodstva Javnog Sektora
DAZLP	Državna Agencija za Zaštitu Ličnih Podataka	MSVIR	Međunarodni Standardi Vrhovnih Institucija Revizije
DT	Državni Tužilac	NI	Nezavisne Institucije
EO	Ekonomski operator	NKM	Nezavisna Komisija za Medije
EU	Evropska unija	NKRM	Nezavisna Komisija za Rudnike i Minerale
FUK	Finansijsko upravljanje i kontrola	NVO	Nevladine Organizacije
GFI	Godišnji Finansijski izveštaji	PAK	Poreska Administracija Kosova
GFS	Glavni Finansijski Službenik	PEFA	Javni Troškovi i Finansijska Odgovornost
GIR	Godišnji izveštaj revizije	UKJF	Unutrašnje Kontrole Javnih Finansija
GR	Generalni Revizor	RJA	Reforma Javne Administracije
ISFUK	Informativni sistem finansijskog upravljanja na Kosovu	PTK	Pošta i Telekom Kosova
JP	Javna Preduzeća	RKJN	Regulativna Komisija za Javne Nabavke
JPNJP	Jedinica za Politike i Nadzor Javnih Preduzeća	RKO	Regionalna Kompanija za Otpatke
JUR	Jedinica unutrašnje revizije	RTK	Radio Televizija Kosova
KAI	Kosovska agencija za imovinu	SIGTAS	Sistem Poreske Administracije
KAP	Kosovska agencija za privatizaciju	SOR	Srednjoročni Okvir Rashoda
KEK	Kosovska energetska korporacija	SSK	Sudski Savet Kosova
KGR	Kancelarija Generalnog Revizora	TRN	Telo za Razmatranje Nabavki
KNJN	Komisija za nadzor javnih finansija	UJF	Upravljanje Javnim Finansijama
KP	Kancelarija Predsednika	UR	Unutrašnja Revizija
KP	Kancelarija Premijera	USK	Ustavni Sud Kosova
KR	Komiteti Revizije	VIR	Vrhovne Institucije Revizije
KSKN	Kosovski Savet za Kulturno Nasleđe	ZCS	Zakon o Civilnoj Službi
MAP	Međunarodni Aerodrom Priština	ZJN	Zakon br. 03/L-241 za javne nabavke
MD	Ministarstvo Zdravlja	ZPCS	Zakon o Platama Civilnih Službenika
MER	Ministarstvo za Ekonomski Razvoj	ZUJFO	Zakon br. 03/L-048 o upravljanju javnih finansija i odgovornosti

Uvodna reč Generalnog Revizora

Poštovani članovi Skupštine,

Imam veliko zadovoljstvo da vam dostavim Godišnji Izveštaj Revizije za ovu godinu. Ovaj izveštaj pokriva sprovođenje budžeta od strane Vlade za 2012 godinu i Godišnje Finansijske Izveštaje Budžeta Kosova za taj period.

Kancelarija Generalnog Revizora nastavlja sa svojom osnovnom misijom, pružanje osnove za držanje odgovornim tela javne potrošnje i da doprinosi poboljšanjima na polju Upravljanja Javnih Finansija.

Mi smo izbliza radili sa Skupštinom da bismo proširili naš kapacitet za pružanje informacija visokog kvaliteta o korišćenju javnog novca. Mi smo takođe imali dobru saradnju sa Vladom i ostalim domaćim i međunarodnim akterima u izgradnji dobrog upravljanja i doprinosu razvoju boljih sistema Finansijskog Upravljanja i Kontrole. Kvalitet informacija u Budžetu Kosova i njihovi Godišnji Finansijski Izveštaji su poboljšani iz godine u godinu. ipak, sada se suočavamo sa većim očekivanjima o tačnim informacijama i statistikama u vezi sa Evro –Atlantske ambicije Kosova. Mi možemo biti ponosni onim što je postigla Kosovo u toj dimenziji, ali još uvek se pojavljuju novi izazovi.

U isto vreme, još uvek postoji potreba za poboljšanjima sa fokusom na rezultat koje se povezuju sa Finansijskim

Upravljanjem i Kontrolom. Razvojem pristupa finansijskog upravljanja, pravni okvir postaje dosledniji i skupštinski nadzor se postepeno pojačava. Za širenje svih ovih ciljeva na celokupnom javnom sektoru treba vremena. Ali, u sadašnjim uslovima može se postići više sa više fokusiranim pristupom.

Primena neophodnih sistema i mehanizama finansijskog upravljanja zahteva obavezivanje i podršku najviših nivoa. Novi pristupi i metode 'kako da to izvodimo' su potrebne i treba da se primene. Dalje, u slučaju identifikacije lošeg upravljanja i zloupotrebe javnih fondova, treba da se preduzmu nepokolebljive mere. Mi smo pružili konstruktivne preporuke za izmene, kada smo naišli na slabosti, i to je dalo dobre rezultate. Mi izbliza pratimo način kako se adresiraju naše preporuke i nastavljamo da radimo u bliskom partnerstvu sa menadžmentom da bismo promovisali poboljšanja. Mi ciljamo da delujemo kao nezavisni lideri za promene u Upravljanju Javnih Finansija.

Osiguranje primene glavnih preduslova za obezbeđenje konsolidacije i održivosti ovih poboljšanja kao i jedan pristup koji dodaje vrednost procesu integracije, biće glavni fokus moje izlazne strategije.

Ovaj izveštaj predstavlja ključne izazove, koje sve mi treba da adresiramo da bismo vodili napred poboljšanja na javnom sektoru. Nadam se da će vam ovaj izveštaj služiti kao korisno sredstvo za identifikaciju područja gde ćemo svi moći raditi zajednički za što bolje pružanje usluga građanima Kosova.

Ja pohvaljujem ovaj izveštaj pred vas Poštovanih Članova i nestrpljivo očekujem vaše rasprave i odgovore.

Priština, Septembar 2013 godine

Opšti Sažetak

Moje opšte mišljenje revizije je da:

“Godišnji Finansijski Izveštaji Budžeta Republike Kosova, sa svih materijalnih gledišta predstavljaju pravilno i istinito stanje finansija i finansijskog stanja za fiskalnu godinu 2012”.

U isto vreme, ja sam privukao pažnju čitaoca u vezi sa prikazivanjem imovine. Nezavisno od zahteva izveštavanja Trezora da imovina sa vrednošću iznad 1,000€ će se prikazati na GFI BK u njihovoj neto vrednosti, informacije na osnovnim GFI pojedinačnih BO i na GFI BK još uvek nisu usaglašene prikladno. Javna imovina na GFI BK su potcenjivana sa oko 2,850,000,000€ u poređenju sa osnovnim GFI pojedinačnih institucija. Istovremeno, mi smo primetili da imovina prikazana na osnovnim GFI nisu tačne u mnogim slučajevima, rezultirajući sa 42 Isticanja Pitanja po pojedinačne BO (**MSVIR 400: Nekvalifikovano Mišljenje Revizije sa Isticanjem Pitanja**).

Želeo bih takođe da pokrenem sledeća pitanja:

- Na GFI BK Trezor je izveštavao da ne obavlja konsolidaciju transakcija među Departmanima kako bi sačuvao doslednost prikazane informacije u okviru GFI OB. To utiče da konsolidirani promet je precenjivan. Prema mom mišljenju, treba da se obavi jedna izmena i da se opisuje na fusnoti; i;
- Kosovo prima različite fondove od trećih strana (donacije), koje se ne podvrgavaju finansijskim uredbama Vlade (procesu budžeta i isplata). Standardi računovodstva i dobre međunarodne prakse zahtevaju da ove vrste transakcija se obelodanjuju na GFI BK i na pojedinačnim GFI. Ipak, centralni priručnici nisu dovoljno jasni i dosledni sa standardima računovodstva.

Gore pomenuta pitanja nisu materijalna, ali sprovođenje bi rezultiralo transparentnijim režimom računovodstva koji je u skladu sa standardima i zahtevima EU.

U nastavku, ja ću rezimirati situaciju Upravljanje Javnih Finansija i detaljne preporuke date na pojedinačnim poglavljima.

Poglavlje 3 (Godišnji Finansijski Izveštaji i Odgovornost Vlade) nagoveštavaju da finansijsko izveštavanje se poboljšalo i postalo je transparentniji kao rezultat adresiranja ranije datih preporuka.

U isto vreme **Preporučujem Vladi da obezbedi da:**

- Prethodne preporuke su adresirane prikladno;
- Osnova za isticanjem pitanja u vezi sa konsolidacijom imovine se adresira kao prioritarno pitanje kako bi se postiglo vidno poboljšanje pozicije za 2013 godinu;
- Ujedinjenje dva centralnih sistema vlade o imovini osiguravanjem efikasnog upravljanja imovinom;

- Sprovedene su prikladna rešenja za tretiranje loših, sumnjivih i neprikupljivih dugova, preplate zajmova javnih preduzeća i nivoi neispunjenih obaveza; i
- Budžetska razmatranja odražavaju uticaj smanjenih donacija i prepreke budžetskom izvršenju.

Takođe preporučujem Skupštini da uzme u obzir:

- Fokusiranje na tome koliko je Vlada efektivna na adresiranju datih preporuka i da zahteva izveštaje o izvršenom napretku mnogo pre nego se izrade GFI BK za 2013 godinu.

Poglavlje 4 (Finansijsko upravljanje), pokriva Finansijsko Upravljanje i Kontrolu (FUK) kako na centralnoj tako i na lokalnoj upravi kao i u ispunjenju reformi koje se povezuju sa zahtevima spoljnog izveštavanja, centralnim sistemom nabavki, reformom na javnoj administraciji i sistem unutrašnje revizije.

Dok je postignut napredak za pravno i institucionalno zakonodavstvo, primena pravnog okvira je još uvek slaba. Treba da se razvije kontrolno okruženje, radi osiguranja nadzora od strane višeg menadžmenta kao i efektivno sprovođenje od nižeg nivoa operativnih kontrola. Ključna tema preporuka se povezuje sa pitanjima koje se tiču razvoju razjašnjenih odgovornosti, uputstvima i izveštavanju radi ojačanja ovih kontrola.

U ovom poglavlju Preporučujem Vladi da obezbedi da:

- Zahtevi FUK se primenjuju u praksi od strane organizacija na javnom sektoru i pojedinačni menadžeri su pro-aktivni na razvoju dotičnih unutrašnjih priručnika FUK;
- Okvirni model je stvoren kao sredstvo vođenja za pojedinačne menadžere, i efektivno primenjen. Doprinos unutrašnje i spoljne revizije treba se koristiti;
- Razmenjene su dobre prakse i stečena iskustva dobijenih sa pilot projekata UKJF;
- Pojedinačne BO da razviju i primene jedan efektivan pristup upravljanja rizikom u vezi sa ciljevima organizacije i njegovoj misiji;
- Zahtevi za izveštavanje rezultata i pokazatelji troškova su razvijeni kao polje sa prioriteto u okviru reforme UJF. Treba da se analizira mogućnost za spajanje ovog izveštaja sa finansijskim izveštavanjem na GFI;
- Jedan akcioni plan za osiguranje potpune primene SIGTAS je razvijen;
- Pravni okvir o civilnoj administraciji da se primeni u celosti. Osnivanje jednog novog platnog sistema da se progura napred, proces klasifikacije radnih mesta da se završi, i proces regrutacije da se zasniva na zaslugama i da se obavi na otvoren način;
- Izvori unutrašnje revizije se koriste od pojedinačnih menadžera sa više fokusa i jedna studija treba da se pokrene za određivanje toga kako da se pronalazi jedan održivi okvir certifikacije za profesiju Unutrašnje Revizije u skladu sa međunarodno priznatim standardima; i
- Da se uspostavi jedna strukturna i formalna procena performanse Komiteta Revizije

Takođe Preporučujem Skupštini da uzme u obzir:

- Olakšavanje za brzo uvođenje u upotrebi elektronske nabavke koja će povećati transparentnost i smanjiti birokratske procedure;
- Podsticanje centraliziranih nabavki od Vlade kako bi osigurala ekonomičnost i bolju vrednost za potrošeni novac; i
- Pronalaženje održivog rešenja za unutrašnju reviziju za mala nezavisne institucije što će podsticati nezavisnost i odgovornost.

Poglavlje 5 (izvršenje budžeta na javnom sektoru), predstavlja poboljšanja kod Centralnih Autoriteta koja su pretežno nastala zbog napretka u izveštavanju i godišnjih politika planiranja. Iako je stvoreno dobro kontrolno okruženje, još uvek ima nedostataka sa gledišta nadzora i procene rizika. Upravljanje troškovima ima potrebe za proširenu odgovornost unutrašnjeg upravljanja, posebno na područjima nabavke i upravljanju fondovima.

Nezavisne institucije su za pohvalu pošto su stvorile adekvatne sisteme za finansijsko upravljanje i kontrolu. Ipak, postoji potreba za poboljšanje godišnjeg budžetskog planiranja i horizontalnoj saradnji.

Opštine, u celini gledano, su otkazale na adresiranju preporuka iz prethodnih godina, što je rezultiralo sporim napretkom upravljanja javnih finansija. Opštine su se suočavale sa menadžerskim izazovima i nedostacima kao što su: nizak nivo izvršenja budžeta za kapitalne investicije, stupanje u ugovorne obaveze sa nedovoljnim budžetskim sredstvima, slabo upravljanje kapitalnim projektima i zakašnjenja na izvršenju radova, kao i nedostatak kontrola kod nabavke. Štaviše, registriranje i obelodanjivanje imovine ostaje još uvek izazov.

Većina Javnih i Društvenih Preduzeća nastavljaju da deluju sa finansijskim gubicima i zavise od vladinih subvencija. Upravljanje nabavkom nije u skladu sa standardima i upravljanje ljudskim resursima i dalje je ne efektivno. Opštine, kao vlasnici JP su otkazale u stvaranju uloge nadzora i da usvoje potrebno zakonodavstvo da bi postali prikladno operativni na polju upravljanja otpacima. Nedostatak integrisanja i funkcionisanja DP Trepča kao jedna celina, pokazuje da su potrebna daljnja zalaganja za pružanje jedinstvenog finansijskog izveštavanja, transparentnost i odgovornost.

KAP i dalje se suočava sa izazovima i nedovoljnim kontrolama. Raspodela 20% radnicima od prodaje DP se obavlja sa zakašnjenjem, kao što je slučaj sa procesima privatizacije i likvidacije.

U ovom poglavlju Preporučujem Vladi da obezbedi da:

- Centralni Autoriteti su obavezni da izvrše samo-procenu prema FUK i da izveštavaju MF unutar 6 meseci i da pregledaju praznine u dotičnim unutrašnjim pravilima i priručnicima FUK;
- Centralni Autoriteti pažljivo su pregledali sve date preporuke i pripremaju promenjeni akcioni plan za njihovo adresiranje;
- Potpuna transparentnost i efikasnija komunikacija sa Nezavisnim Institucijama
- Pregledan je okvir Izveštavanja Opština;

- Forumi su osnovani između Vlade i preduzeća radi rasprava izazova sa kojima se suočavaju i mogućnostima za poboljšanje performanse i pružanja usluga;
- Izveštaj o delovanju JP takođe uključuje veći stepen informacija o njihovoj performansi i ispunjenje ciljeva;
- Veći stepen saradnje između Ministarstva u odnosu na sprovođenje politika i raznih područja politike;
- JPNJP obavlja redovno praćenje o tome kako JP adresiraju preporuke date od KGR; i
- Pružaju proceduru za izbor članova Odbora Direktora u JP.

Takođe preporučujem Skupštini da uzme u obzir:

- Bliski nadzor o tome kako Vlada adresira gore pomenuta pitanja kroz njegove dotične komisije;
- Pružanje potpune podrške i objašnjenje uloge kancelariji za vezu Nezavisnim Institucijama unutar Skupštine, za osiguranje dovoljnih informacija za komisije Skupštine;
- Razmatranje mogućnosti za stvaranje novih zahteva izveštavanja za Nezavisne Institucije, kombiniranjem finansijskog i operativnog izveštavanja;
- Uvođenja u funkciju jednog Izvršnog Menadžera kao visoki civilni službenik, odgovoran za upravljanje svakodnevnih aktivnosti i pružanje usluga građanima;
- Jačanje nadzora performanse opština u pružanju usluga građanima;
- Na aktivan način prati akcije Vlade pregledom performanse JP u odnosu na uspostavljene operativne politike;
- Zahtev Odboru KAP da pruža jasna pravila o načinu administriranja, prikladne saradnje između menadžera Trepče;
- Zahtevanje jedinstvenih GFITrepče;
- Izradu jasnih odredbi koje određuju vremenske rokove za izbor članova Odbora Direktora KAP, kako se ne bi pojavila praznina u funkcionisanju Agencije.
- Da KAP zadržava sve prihode sa prodaje, transfera, likvidacije DP, sa izuzetkom fondova suficita, koje se drže na poverenju za vlasnike i kreditore kao i da se ti fondovi sačuvaju; i
- Da se KAP zahteva da pojednostavi da finansijski izveštaji za račun FI kako bi one bile razumljivija za spoljne čitaoc.

Zadnje, ali ne i prema važnosti, Preporučujem Skupštinama Opština da obezbede da:

- Egzekutiva izrađuje detaljne planove delovanja uključujući aktivnosti, vreme i odgovorna lica za adresiranje preporuka Spoljnog Revizora i Unutrašnjeg Revizora; i
- Izveštaji Spoljnog Revizora se raspravljaju u Opštinskoj Skupštini; i da se prate sprovođenje preporuka datih od strane Generalnog Revizora.

1 Uvod

Tokom revizije 2012 godine, KGR je nastavio na aktivan način da adresira svoj cilj za pružanje doprinosa za zdravo finansijsko upravljanje u javnoj administraciji u sezoni revizije za 2012 godinu. Početno to je postignuto kroz izradu niza obaveznih izveštaja (Revizija Regularnosti) i neobaveznih revizija (Revizija Performanse, Upravljanja i Sistema) koje su dostavljene Skupštini. Za podršku ovog cilja na aktivan način, takođe smo preduzeli niz ostalih aktivnosti, gde se uključuju:

- Povezivanje i saradnja sa različitim projektima na polju Upravljanja Javnih Finansijskih (UJF);
- Podrška pružena Komisijama i Vladi (gde glavna je Ministarstvo Finansijskih) na polja koja ciljaju jačanje UJF;
- Učešće na mnogim aktivnostima koja ciljaju rastu svesnosti među političarima, civilnim službenicima, predstavnicima civilnih službenika i medijima; i
- Obavljeni dijalog sa entitetima pod revizijom, posebno u vezi sa praćenjem preporuka datih ranije.

Ovaj izveštaj pruža jedan sažetak našeg rada revizije i sadrži Mišljenje Revizije dato od Generalnog Revizora (u skladu sa MSVIR 400) O Finansijskim Izveštajima Kosova za finansijsku godinu 2012. Izveštaj takođe stavlja na uvid ona pitanja koje mi smatramo da Vlada i /ili Skupština treba da adresira na aktivan način za poboljšanje Upravljanja Javnih Finansijskih. U mnogim slučajevima, ove preporuke odražavaju obične teme koje su identifikovane tokom naše revizije obavljenih nad budžetskim organizacijama (BO).

Za revizije regularnosti, izrada kvalitetnih izveštaja je zadnja faza procesa godišnje revizije. Pre toga, mi pružamo jedan memorandum za pred reviziju na osnovu Devetomesečnih FI, gde prethodno pružamo savete i uputstva institucijama pod revizijom. Ovaj proces i konstruktivna podrška na završnoj fazi revizije dozvoljava entitetima pod revizijom da uređuju greške na njihovim godišnjim finansijskim izveštajima i da poboljšaju kvalitet obelodanjene informacije. On takođe obezbeđuje jasan pravac na onim poljima gde Unutrašnje Kontrole treba da se poboljšaju.

Ove sezone, uveden je u upotrebi novi format izveštaja revizije, koji na jasniji način povezuje naše nalaze revizije sa rizikom koji se pridružuje entitetu pod revizijom uključujući i našu preporuku. To je dobro prihvaćeno od strane institucija pod revizijom. Kod značajnog broja revizija naše preporuke su prihvaćene bez ikakvog komentara. Ostale forme izveštavanja revizije su dizajnirane da budu konstruktivne na sličan način.

Godišnji Izveštaj Revizije iz prethodne godine je raspravljan i odobren u plenarnoj sednici Skupštine. Predviđa se da se sličan proces prati i tekuće godine, i za potpomaganje jednom pregledu koji se fokusira na relevantna pitanja, mi smo organizirali izveštaj kao u nastavku:

- Poglavlje 2 pruža šire objašnjenje uloge spoljne revizije i zahtevima za pružanje odgovornosti;
- Poglavlje 3 pruža Mišljenje o Godišnjim Finansijskim Izveštajima Kosova (GFI BK) i stavlja na uvid pitanja proistekla sa te revizije;
- Poglavlje 4 se fokusira na zaključcima u vezi sa Upravljanjem Javnih Finansijskih (UJF), uključujući uticaj Centralne Jedinice Usaglašavanja u kontekstu Finansijskog Upravljanja i Kontrole takođe i u vezi sa Unutrašnjom Revizijom; i
- Poglavlje 5 procenjuje izvršenje budžeta od javnih institucija različitih vrsta.

Ovaj izveštaj sadrži i dva dodatka. Prvi pruža različite vrste mišljenja revizije primenjenih od strane KGR, dok druga vrši sažetak datih mišljenja revizije i najznačajnije slabosti upravljanja kod svakog entiteta pod revizijom. Više informacija u vezi sa pojedinačnim izveštajima revizije možete naći na našoj službenoj veb stranici na internetu www.oag-rks.org.

2 Spoljna Revizija i Pružanje Odgovornosti

Spoljna Revizija

Kao jedna Vrhovna Institucija Revizije (VIR), KGR pomaže proces polaganja računa davanjem mišljenja u vezi sa kvalitetom informacije u Godišnjim Finansijskim Izveštajima. Osim toga, fokus je stavljen na:

- Prikladnu i efektivnu upotrebu javnih fondova;
- Obavljanje zdravog finansijskog upravljanja;
- Obavljanje administrativnih aktivnosti na prikladan način; i
- Komuniciranje relevantne informacije.

KGR ima ključnu ulogu za promovisanje polaganja računa između Skupštine, Vlade i pojedinačnih institucija kao i unutar institucijama pod revizijom. Naši izveštaji revizije treba da obezbede jednu osnovu za zahtevanje polaganja računa od strane menadžera pojedinačnih BO. Opseg našeg pokrivanja kroz revizije ministarstava, opština i ostalih javnih institucija obezbeđuje potpuno pokrivanje celog javnog sektora i konsolidirane su našom revizijom Budžeta Kosova.

Pružanjem ovih izveštaja revizije, mi smo podržali Skupštinu na njenoj Ulozi zahtevanja polaganja računa od strane Vlade u vezi sa upravljanjem javnog novca. Povećani broj razmatranih izveštaja od strane Komisije za Nadgledanje Javnih Finansijskih (KUJF) je dalje razvila polaganje računa na javnom sektoru.

Polazna osnova naše revizije je obavezna revizija regularnosti, na kojoj mi preduzimamo sveobuhvatne procedure za pružanje dovoljne sigurnosti o Finansijskom Upravljanju i Kontrolu i operativnim aktivnostima u okviru institucija pod revizijom. Revizija Regularnosti pruža Generalnom Revizoru osnovu za davanje mišljenja o tome:

- dali finansijski izveštaji predstavljaju pravilno i istinito stanje računa;
- dali podaci, sistemi, i finansijske transakcije su u skladu sa zakonima i uredbama; i
- o prikladnosti funkcija unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije.

Tokom ovog rada, mi pružamo savete u vezi sa pitanjima koje se povezuju sa FU/K na celokupnom javnom sektoru, nastavljajući na taj način sa našim doprinosom na razvoju dobrog upravljanja.

Posao koji mi obavljamo kod ne obavezne Revizije Performanse ima za cilj povećanje efektivnosti, ekonomičnosti i efikasnosti aktivnosti Vlade. Revizija Upravljanja je jedan oblik revizije performanse, koja se fokusira na kvalitet finansijskog upravljanja ili pružene usluge. Kod Revizija Sistema mi imamo fokus na efikasnost. Ove revizije nam omogućavaju da pružamo jedno šire objašnjenje o BO negoli što pružaju jedan rezultat sa Revizije Regularnosti.

Polaganje računa i upravljanje promenama

Aktivnosti detaljizirani gore omogućavaju Generalnom Revizoru da promoviše načela menadžerske odgovornosti na celokupnom javnom sektoru. Preporuke date na izveštajima KGR se upućuju prikladnom nivou upravljanja, na ovom izveštaju, Skupštini ili Vladi. Izveštaji se objavljuju na službenoj stranici interneta KGR radi pružanja transparentnosti i daljnjeg rasta polaganja računa.

Ipak, važno je da delovanje KGR na tom polju se podržavaju od unutrašnjih razvoja u institucijama koja imaju specifične sisteme i politike, kao i na pojedinačnim javnim institucijama koja ih primenjuju. To može da se podržava od UKJF i razvoja praćene Upravljanjem Javnih Finansija, uključujući samo procene preduzetih od strane javnih institucija. Ipak, odgovorni službenici treba da imaju specifičan i kontinuirani fokus na:

- operativne rezultate institucija;
- sistemi Finansijskog Upravljanja i Kontrole, koja pokrivaju sva gledišta delovanja institucija; i
- jedna Jedinica Unutrašnje Revizije, nezavisna u svojoj funkciji i sa širokim fokusom koji uključuje i rizike za neispunjenje očekivanih rezultata.

To je posebno važno pošto javni sektor se udaljava sa fokusa koji je tradicionalan u obezbeđenju toga da se procedure prate i da se budžet troši. Dok idemo napred, naglasak će se staviti na odgovorne menadžere za ispunjenje ciljeva organizacije, postizanjem bolje vrednosti za potrošeni novac. To zahteva efikasne procedure upravljanja rizikom koje podržavaju upotrebu resursi.

3 Godišnji Finansijski Izveštaji i Odgovornost Vlade

Uvod

Ministarstvo Finansija (MF), u ime Vlade treba da dostavi Godišnje Finansijske Izveštaje Budžeta Republike Kosova (GFI /BK) fiskalne godine ne dalje od datuma 31 Mart naredne godine. Datumom 28 Mart 2013 godine, Vlada je dostavila ove izveštaje Skupštini i Generalnom Revizoru (GR) na razmatranje.

GFI BK za Finansijsku Godinu 2012 treba da se izrađuju na osnovu opšteg okvira stvoren Zakonom o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornosti (ZUJFO) i u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva na Javnom Sektoru. Izvori informacija za izradu GFI BK su završni podaci Glavne Knjige procesirane od strane Informativnog Sistema Finansijskog Upravljanja Kosova (ISFUK), upravljan od Trezora.

U uvodnoj Izjavi, Ministar Finansija i Direktor Trezora izjavljuju: "Ovaj izveštaj je u potpunom skladu sa zahtevima i pravnim definicijama Zakona o Upravljanju Javnih Finansija i Odgovornosti (ZUJFO 03/L-048), kao i u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva na Javnom Sektoru na osnovu gotovog novca. Mi smatramo i snažno verujemo da ovi Godišnji Finansijski Izveštaji pružaju pravilnu i istinitu sliku finansija, transakcija i finansijskog stanja Institucija Kosova sa Budžeta Kosova i ostalih fondova¹ pod upravljanjem na osnovu ZUJFO za fiskalnu godinu 2012".

GFI /BK za godinu koja se završava datumom 31 Decembar 2012 sadrži tri glavna Izveštaja:

1. Konsolidovani Izveštaj primanja i isplata gotovim novcem;
2. Konsolidovani Izveštaj upoređivanja budžetiranih iznosa sa onim tekućim; i
3. Konsolidovani Izveštaj imovine u gotovini i bilansa fondova.

Član 47.1 ZUJFO zahteva od Generalnog Revizora da izrazi jedno Mišljenje Revizije, u skladu sa standardima revizije koji su međunarodno priznati (MSVIR 400) u vezi sa Finansijskim Izveštajima. Ovo poglavlje adresira Mišljenje GR i glavne zaključke koja podržavaju mišljenje.

3.1 Mišljenje Revizije na Konsolidovanim Finansijskim Izveštajima

Sveobuhvatno Mišljenje od Generalnog Revizora kao sažetak zaključuje da:

"Godišnji Finansijski Izveštaji Budžeta Republike Kosova, sa svih materijalnih gledišta predstavljaju *pravilno i istinito stanje* finansija i finansijskog stanja za fiskalnu godinu 2012".

Kao *Isticanje pitanja* mi ćemo pomenuti netačno prikazivanje imovine na GFI BK. Nezavisno od zahteva izveštavanja Trezora da imovina sa vrednošću iznad 1,000€ se prikazuju na GFI BK u njihovoj neto vrednosti, informacije na osnovnim GFI pojedinačnih BO i na GFI BK još uvek nisu usaglašene prikladno.

¹ Fondovi na poverenju, Određeni Grantovi Donatora i Zajmovi.

Javna imovina na GFI BK su potcenjivana sa oko 2,850,000,000€ u poređenju sa osnovnim GFI pojedinačnih institucija. Istovremeno, mi smo primetili da imovina prikazana na osnovnim GFI nisu tačne u mnogim slučajevima, rezultirajući sa 42 Isticanja Pitanja po pojedinačne BO.

(MSVIR 400: Nekvalifikovano Mišljenje Revizije sa Isticanjem Pitanja).

Osnova za Isticanjem Pitanja

Tokom analiziranja procesa konsolidacije GFI BK, mi smo pronašli da GFI BK i pojedinačne GFI BO, uprkos preporuci datoj u prethodnim godinama nisu konsolidirane u celini. Vrednost imovine na GFI BK je 3,506,347,833€, dok ukupna vrednost imovine svih BO prikazanih na njihovim pojedinačnim GFI je 6,356,716,095€.

Osim toga, BO nailaze na izazove kako na izračunavanju vrednosti imovine tako i na njihovom registriranju, i razlike mogu biti još veće negoli što pokazuju gornji iznosi. Više detalja o tome su dati na donjoj sekciji 3.6.1.

Ja sam dao Vladi dovoljno vreme za prikladno adresiranje situacije. Nedostatak realnog napretka me navodi da dolazim do zaključka da je sada potrebno Isticanje Pitanja, kako bi se osiguralo jasno delovanje u vezi sa time šta je potrebno za adresiranje ovog problema.

Ostala pitanja konsolidacije

GFI BK treba da adresiraju i sledeća pitanja:

- Na GFI BK Trezor je izveštavao da ne obavlja konsolidaciju među-departmentanskih transakcija kako bi sačuvao doslednost prikazane informacije u okviru GFI OB. Takav stav Trezora može imati kao posledicu precenjivanje konsolidiranog prometa. Prema mom mišljenju, treba da se obavi jedna izmena i da se opisuje na fusnoti; i;
- Kosovo prima tokom godine različite fondove od trećih strana (donacije), koje se ne podvrgavaju finansijskim uredbama Vlade (procesu budžeta i isplata). Standardi računovodstva i dobre međunarodne prakse zahtevaju da ove vrste transakcija se obelodanjuju na GFI BK I na pojedinačnim GFI. Izveštaj o ovim isplatama od budžetskih organizacija se vrši, u najboljem slučaju, nasumično. Centralni priručnici nisu dovoljno jasni i dosledni sa standardima računovodstva.

Gore pomenuta pitanja nisu materijalna, ali sprovođenje bi rezultiralo jednim režimom računovodstva koji je u skladu sa standardima i zahtevima EU.

Istovremeno, revizija je otkrila izvestan broj slabosti koja se tiču sprovođenja budžeta. One su uključene na komentarima o Finansijskom Upravljanju i Sistemom Unutrašnje Kontrole koje su opisane na Poglavlju 4.

3.2 Delokrug i Pristup Revizije

Glavne informacije za izradu GFI BK dolaze sa Glavne Knjige upravljan od strane ISFUK. GFI takođe sadrže dodatne informacije što se tiče bilansa, imovine i obaveza izvučenih sa ISFUK i pojedinačnih BO finansiranih sa BK.

Primanja, isplate i bilansi koje se nadovezuju sa CBK i Trustom Štednje nisu deo GFI BK, zato se ne uključuju na ovom mišljenju revizije.

Kvalitet informacija na GFI BK se procenjuju kroz analitički pregled (testiranju i analiza) na osnovu konsolidacije pojedinačnih GFI. Pregled se pretežno obavlja u budžetskim izdvajanjima i realiziranim iznosima, kao što su: stanje bilansa, podaci sa platnog spiska i Glavne Knjige (Free Balance) na ISFUK. Takođe, vrši se procena strukture i klasifikacije GFI BK u odnosu na zahteve MSRJS kao i primenljivih zakona i uredbi. Usvaja se jedan opšti zaključak zasnovan na rezultatima pojedinačnih revizija regularnosti za 2012 godinu, uključujući procenu grešaka i ne delovanja koja su identifikovana na tom nivou.

Generalni Revizor pruža njegovo Mišljenje Revizije o GFI, u skladu sa međunarodno priznatim standardima - MSVIR 400, i na osnovu gornjih zaključaka, pruža dotične preporuke za Skupštinu i Vladu.

3.3 Mišljenje revizije na pojedinačnim GFI

Mi smo izvršili obaveznu reviziju regularnosti GFI za 89 BO i dve organizacija van budžeta. Data Mišljenja revizije za svaku BO se odražavaju na mišljenje revizije GFI BK. Njihov ukupan uticaj se povezuje sa sažetim nivoom anomalija na pojedinačnim GFI i njihov uticaj na BK. Data mišljenja revizije su kao u nastavku:

Tabela 1: Vrsta Mišljenja Revizije

Vrsta Mišljenja	Number of opinion
Nekvalifikovano mišljenje	37
Nekvalifikovano mišljenje sa Isticanjem Pitanja	42
Kvalifikovano mišljenje	2
Kvalifikovano mišljenje sa Isticanjem Pitanja	5
Odricanje od mišljenja	3
Ukupno:	89

79 od ukupno 89 mišljenja, su bila nekvalifikovana, i 10 ostalih mišljenja (bilo pojedinačno ili u totalu) nisu bila materijalna da bi uticala na opšte mišljenje revizije o GFI BK. Osim toga, 15 neobavezne revizije koje smo izvršili nam pružaju podatke o analizama u vezi sa Upravljanjem Javnih Finansija (UJF) na javnom sektoru.

3.4 Napredak preporuka iz prethodne godine u vezi sa GFI /BK

GIR za 2011 godinu je rezultirao sa izvesnim brojem glavnih preporuka za Vladu i Skupštinu, za adresiranje unutar opravdanih rokova.

Komisija za Nadzor Javnih Finansijskih (KNJF) je poboljšala svoj pristup za razvoj i primenu odgovornosti, održavanjem javnih saslušanja sa službenicima – odgovornim Ministrima BO u vezi sa izveštajima revizije KGR, davanjem uputstava i predlaganjem potrebnih mera za poboljšanje. Jedan poseban fokus Komisije je bilo adresiranje sprovođenja preporuka od strane BO.

Na reviziji GFI BK za 2011 godinu su data ukupno 11 preporuka koje se povezuju sa ovim finansijskim izveštajima. Od njih, 10 su upućene Vladi, dok jedna je upućena Skupštini. Od datih preporuka: tri su adresirane, četiri su u procesu adresiranja i četiri još uvek nisu adresirane.

Adresirane preporuke su:

- Uređenje GFI svake BO da se izvrši u potrebno vreme;
- Duboka analiza razloga za povećanje obaveza i preduzimanje potrebnih mera za njihovo smanjenje; i
- Pregled Članova o nadoknadi za investicione usluge u sporazumu sa CBK.

Adresiranje ovih pitanja je rezultiralo poboljšanjem finansijskog izveštavanja i sada je on transparentniji. Adresiranje pitanja u vezi sa neplaćenim obavezama je rezultiralo njihovim smanjenjem u 2012 godini.

Preporuke u procesu adresiranja su:

- Preduzimanje hitnih mera za rešavanje neusklađenosti između sistema E-Imovina i ISFUK i preduzimanje koraka za rešavanje slabosti na modul amortizacije na sistemu E-Imovina;
- Ponovna procena imovine koja je amortizirana u potpunosti ali koja je još uvek u upotrebi;
- Preduzimanje mera od strane MF za rast svesnosti u vezi sa zahtevima za procenu i izveštavanje imovine; i
- Sprovođenje akcionog plana na sektoru prihoda i daljnje delovanje Vlade u vezi sa dugom KEK-a nad državom.

Efektivno sprovođenje ovih preporuka će obezbediti poboljšanje registriranja imovine i procena vezano sa njima kao i pravilnije izračunavanje neplaćenih taksi koje je moguće inkasirati.

Ne adresirane preporuke su:

- Otpis loših poreskih dugova;
- Izrada jednog vladinog predloga o načinu tretiranja loših i sumnjivih dugova koji se povezuju sa javnim preduzećima;
- Razrešenje na vreme duga KEK-a nad državom, pre izvršenja privatizacije; i
- Prikladna konsolidacija međuvladinih transakcija (pogledaj sekciju 3.1 gore).

Ne sprovođenje ovih preporuka potencijalno će rezultirati finansijskim gubicima i kontinuirano netačno izveštavanje.

3.5 Analiza GFI/BK za 2012 godinu

Usvajanje budžeta za 2012 godinu (Zakon br.04/L-079) je izvršeno unutar određenih vremenskih rokova, datumom 11 decembra 2011. Sredinom godine je izvršen rebalans budžeta i izvršeno je niz uređenja.

Pregledom budžeta su nastale promene budžeta na ukupnom nivou i na nivou BO. Takođe je bilo izmena i po različitim ekonomskim kategorijama unutar budžetskih organizacija. Osim toga, tokom godine Vlada je donela izvestan broj odluka kojima je smanjila fondove i izdvajanja različitim budžetskim organizacijama. Izvršenje budžeta i ove godine je praćeno mnogim nedostacima. Smanjenje fondova i izdvajanja od strane Vlade je uticalo da izvestan broj projekata se prenose za izvršenje u narednoj godini. Sa testiranja 97 kapitalnih projekata odobrene budžetom, proizilazi da 12 njih tokom godine nisu uopšte započeti.

3.5.1 Konsolidirani izveštaj upoređivanja budžetiranih iznosa sa tekućim iznosima

Tabela 2: Budžetiranje i izvršenje primanja u odnosu na isplate (€000)

Opis	Početni budžet	Izvršenje	Procenat
Primanja	1,544,606	1,537,955	98.8%
Isplate	1,547,912	1,466,457	94.7%
Suficit/Deficit	(3,306)	71,498	-

U budžetskim projekcijama se vidi da planirani prihodi (primanja) su niža od planiranih troškova. Zakonom o Budžetu za 2012 godinu je planiran deficit u vrednosti od 3,306,000€. Deficit je predviđen da se pokrije akumuliranim suficitom iz prethodnih godina.

Faktično, inkasiranje prihoda je bio niži nego planirani (98.8%), u isto vreme isplate su bile još niže (94.7%), rezultirajući tako suficitom od 71,498,000€.

Drugo uznemirenje je da završni budžet u poređenju sa početnim je povećan za vrednost od iznad 50,000,000€, dok početni budžet nije sproveden. To pokazuje da proces planiranja i izvršenja budžeta ostavlja prostora za analizu i daljnje poboljšanje.

3.5.2 Izveštaj Primanja i Isplata u Gotov Novac

Analiza primanja u gotov novac

Ova finansijska analiza se zasniva na podacima prikazanim na GFI BK, upoređivanjem podataka koje su uključene u ISFUK. Ostala primanja uključuju: depozite fonda, kazne i tarife, dividende, istovetno vraćanje finansiranja kredita od strane JP.

Tokom godine su prikupljena 1,537,955,000€ (96.3% budžeta). Tu nisu uključeni određeni grantovi donatora u vrednosti od 11,322,000€ i depoziti u vrednosti od 1,338,000€. Rast primanja u odnosu na 2011 godinu je rezultat većeg inkasiranja taksi, dodatnih vrednosnih hartija, kredita MMF i finansiranje od KAP, itd. Tabela u nastavku prikazuje realizirana primanja u odnosu na planiranje, u poređenju sa dva prethodna perioda

GODIŠNJI IZVEŠTAJ REVIZIJE 2012

Tabela 3: Budžet i izvršenje primanja prema različitim izvorima za 2012 godinu

(u 000€)

PRIHODI I OSTALA PRIMANJA	Završni Budžet	Izvršenje 2012	% Izvršenje budžeta	Napredak u poređenju sa prethodnom godinom	Izvršenje 2011	Izvršenje 2010
	A	B	C= (B/A)	D= (B-E/E)	E	F
Prihodi sa Carine	874,700	844,861	96.59%	2.07%	827,704	700,657
Povračaji sa Carine	(2,200)	(2,074)	94.27%	86.51%	(1,112)	(1,272)
Prihodi sa PAK	287,800	283,915	98.65%	8.72%	261,134	221,234
Povračaji sa PAK	(32,800)	(32,763)	99.89%	10.04%	(29,774)	(27,017)
I. Ukupno poreski prihodi	1,127,500	1,093,939	97.02%	3.40%	1,057,952	893,602
Ne oporezivani prihodi - centralni nivo	48,100	41,145	85.54%	-9.6%	45,525	47,412
Sopstveni prihodi opština	62,819	59,448	94.63%	6.88%	55,621	52,028
Sopstveni prihodi centralni nivo	51,100	44,835	84.74%	-25.16%	59,912	48,451
II. Ukupno ne oporezivani prihodi	162,019	145,428	89.76%	-9.7%	161,058	147,891
Dividende	45,000	45,000	100%	-25%	60,000	85,000
Prihodi namenjeni KAP	16,248	16,248	100%		-	-
Jednokratno finansiranje KAP	28,934	28,934	100%		-	-
Povraćaj zajmova od JP	4,000	4,000	100%		-	-
Primanja sa emitiranja vrednosnih hartija	74,000	73,313	99.07%		-	-
Zajmovi od MMF	104,000	93,677	90.07%	1,745%	5,076	22,093
Grantovi za budžetsku podršku	35,000	37,417	106.9%	94.47%	19,240	30,000
III. Ukupno ostala primanja	307,182	298,589	97.20%	254%	84,316	137,093
Ukupno primanja I+II+III	1,596,701	1,537,955	96.32%	18%	1,303,326	1,178,586

a) Realizacija poreskih primanja sa Carine

Planirani carinski prihodi za 2012 godinu su bila 873,700,000€, dok su prikupljena 842,787,317€ ili 96.5%. Nivo prihoda u 2012 godini, u poređenju sa 2011 godinom, je povećano za 2%.

Što se tiče procesa prikupljanja prihoda, Carina je pokazala napredak u odnosu na prethodnu godinu. Posebno se to primećuje tačno izračunavanje tarifa za takse i ponovna procena osnove prihoda. Ipak, kasno izveštavanje od strane Ekonomskih Operatora o stanju zaliha i nedostatak licenciranja carinskih predstavnika ostaje pitanje za poboljšanje.

Pojedinačni izveštaj revizije pokazuje da kontrole u Carini izgleda da su dobro dizajnirane, primenjene su kao što je planirano i funkcionišu efektivno.

Generalno, rast cena na svetskom tržištu, posebno visoke cene nafte su imale uticaja na kontinuirani rast carinskih prihoda tokom godina od 2010 godine.

b) Realizacija poreskih prihoda sa PAK

Planirani prihodi sa PAK za 2012 godinu su bila 288,000,000€, dok su prikupljena 284,000,000€, ili 99% plana. U poređenju sa 2011 godinom, isplate su povećane za 8.7%.

Dugovi stariji od šest godina, dostižu vrednost od iznos od 104,000,000€. Ona uključuje period od 2000 do 2006 godine. Tokom ove godine, iznos od 22,000,000€ pravno postaje neprikupljivo zbog prekoračenja praga od šest godina. Ne prikupljanje ovih obaveza može da ima veliki uticaj na ukupan budžet Kosova.

Visok stepen neprikupljenih dugova i mali pokušaji za adresiranje ove situacije, posebno starih dugova otežava šanse za njihovo prikupljanje.

c) Dividende

Vlada je jedini ovlašćeni deoničar za izjavljivanje Dividende Post i Telekom Kosova (PTK) i Međunarodnog Aerodroma Priština (MAP). U Budžetu 2012 godine, planirani su prihodi sa dividende u vrednosti od 46,000,000€, dok sa PTK su primljeni 45,000,000€.

Prihodi sa dividende, u poređenju sa prethodnom godinom su manja za 15,000,000€. Među glavnim razlozima za to je povećanje konkurencije na tržištu usluga telekomunikacija.

Analiza Isplata gotovim novcem

Planirani troškovi za 2012 godinu (bez donacija i depozita) za sve kategorije su bila 1,585,744,000€, dok 1,466,457,000€ ili 92.48% planiranog iznosa su realizirani.

Tabela 4: Tekući troškovi naspram budžeta

(u 000 €)

Opis	Završni Budžet	Izvršenje 2012	%	Upoređivanje 2012-2011	Izvršenje 2011	Izvršenje 2010
Plate i dnevnice	415,285	407,706	98.17%	5.89%	385,033	311,417
Roba i usluge	193,161	169,362	87.68%	8.18%	156,559	162,635
Komunalije	23,445	21,558	91.95%	5.80%	20,376	19,516
Subvencije i transferi	292,475	280,120	95.78%	9.35%	256,166	252,679
Kapitalni troškovi	623,551	550,245	88.24%	4.18%	528,186	455,344
Rezerve	361	0	0.00%		-	-
Pod total	1,548,278	1,428,991	92.30%	6.14%	1,346,319	1,201,591
Isplata duga	21,416	21,416	89.68%	95.51%	11,491	10,083
Zajmovi za javna preduzeća	15,000	15,000	100.00%	-50.00%	30,000	60,000
Učlanjivanje u Međunarodnim Institucijama ²	1,050	1,050	0.00%		-	169
Pod total	37,466	37,466	93.55%	-9.70%	41,491	70,252
Ukupno	1,585,744	1,466,457	92.48%	5.67%	1,387,810	1,271,843

² Vrednost od 1,050,000€ u koloni 2012 godine je isplaćena za učlanjivanje Kosova u EBOR. Dok vrednost od 169,000€ u koloni 2010 godine je isplata za učlanjivanje u Međunarodni Monetarni Fond (MMF)

GODIŠNJI IZVEŠTAJ REVIZIJE 2012

Sa tabele se primećuje da tokom 2012 godine u poređenju sa završnim budžetom, bilo je niskog nivoa izvršenja plana, posebno kod roba i usluge sa 87.68% i kapitalnih investicija sa 88.24%. Nisko izvršenje budžeta je rezultat kontinuiranih izazova na sprovođenju procesa nabavke i slabo planiranje projekata.

Slabosti je bilo i kod dinamike izvršenja budžeta, imajući u vidu da je bilo ne usaglašavanja između troškova i plana toka novca. Kod većine BO je primećena sklonost povećanja troškova u zadnjim mesecima godine, pokušavajući da izbegnu budžetski suficit. Iz tog razloga, nekoliko isplata su izvršene u suprotnosti sa Zakonom o Budžetu.

Tabela 5: Ukupne isplate uključujući donacije:

(u €)

Opis	Izvršenje 2012	Izvršenje 2011	Izvršenje 2010
Isplate bez donacija (tabela 4)	1,466,457,000	1,387,810,000	1,271,843,000
Isplate sa Donacija	9,427,000	11,729,000	14,050,000
Plate i dnevnice	1,539,000	3,270,000	4,782,000
Roba i usluge	3,120,000	5,032,000	4,523,000
Komunalije	3,000	12,000	12,000
Subvencije i transferi	197,000	311,000	805,000
Kapitalni troškovi	4,568,000	3,104,000	3,928,000
Povraćaji Fondova depozita	190,000	922,000	1,632,000
Ukupno Isplate	1,476,074,000	1,400,462,000	1,287,525,000

Kao što se vidi sa gornje tabele, tokom zadnjih tri godina bilo je trend povećanja vladinih troškova, dok su donacije smanjene. To može da poveća budžetsku prazninu ako se prikladno ne adresira.

a) **Pogrešna klasifikacija ekonomskih kodova**

Mi smo primetili da izvestan broj BO još uvek nastavljaju da imaju probleme sa klasifikacijom troškova na dotičnim kodovima i ekonomskim kategorijama. Registriranje troškova za robu i usluge i kapitalne investicije se obavlja na pogrešan način. Takvi slučajevi su primećeni kod osam Ministarstava, sedam Opština, devet Nezavisnih Institucija, Kancelarija Premijera (KP) i Kancelariji Predsednika (KP).

Razlog za pogrešno klasifikovanje u nekoliko slučajeva je nedostatak dovoljnog znanja dotičnih službenika za primenu Plana računovodstva Trezora, a u nekoliko slučajeva za pokrivanje isplata koja nisu planirana na vreme. To rezultira anomalijama informacija na Finansijskim Izveštajima iako one nisu materijalne za dotične GFI.

b) Subvencije i transferi

Isplaćeni iznos za Subvencije i transfere tokom 2012 godine je bila 280,317,000€. Od njih, 52,184,000€ su isplaćena za javne entitete.

Analitički pregledi subvencija, sa posebnim naglaskom za javne entitete, su stavili na uvid da na ekonomski kod 'Subvencije za javne entitete' su registrirani i pojedinačni korisnici, NVO i biznisi, koji su ne javni korisnici.

Registrirani iznos ne javnih korisnika kao javni korisnici (u €) je kao u nastavku:

- Pojedinačni korisnici764,082
- NeVladine Organizacije.....16,774,165
- Biznisi.....752,659
- **Ukupno..... 18,290,906**

BO nisu izvršile registraciju troškova na adekvatnim ekonomskim kodovima. Bilo je slučajeva kada subvencije za ne javne entitete su registrirane na kodovima javnih entiteta. Takođe, usaglašavanja Trezora računa troškova BO je uključivala i neispravljene greške.

c) Zajmovi za javna preduzeća

Tokom perioda 2005-2011, Vlada je pozajmila fondove KEK-u u iznosu od 187,539,992€, zahtevajući vraćanje glavnice i isplatu kamate kao protiv vrednost.

Uprkos činjenice da očekivane isplate nisu izvršene, Vlada i tokom 2012 godine je pozajmila KEK-u fondove u vrednosti od 15,000,000€.

Prema sporazumu iz 2005 godine, kredit dat u vrednosti od 10,000,000€ trebalo je da se plati od KEK-a do kraja fiskalne godine 2008.

U Oktobru 2011 godine, MF je sklopila jedan "Sporazum o Pogodbi" sa KEK-om prema kojem iznos od 10,000,000€, ova zadnja će platiti u ratama, 4,000,000€ tokom 2012 godine dok 6,000,000€, tokom 2013 godine. Iako sa zakašnjenjem, u Martu 2012 godine, KEK je izvršila isplatu u vrednosti od 4,000,000€. Plan amortizacije kredita je do 2022 godine.

KGR je pratila proces re-isplate godinama za redom, sa ciljem da pomogne pronalaženju jednog rešenja za isplatu. Do vremena ovog izveštavanja, iako je proces re-isplate započet, nije bilo nekog značajnog napretka. Zajmovi nisu vraćeni unutar predviđenih rokova sporazumom o davanju zajma.

3.5.3 Konsolidirani Izveštaji u Gotov Novac i Bilans Fonda

Gotov Novac sadrži fondove koji se drže u CBK, Poslovnim Bankama i blagajnama budžeta BO. Izvršili smo analize upoređivanjem Konsolidiranog Izveštaja finansijske imovine u gotov novac i bilansa fondova sa bilansima prethodnih godina.

Tabela 6: Imovina u gotov novac i bilansi fondova ('000 u €)

Opis	Bilans u 2012	Bilans u 2011	Bilans u 2010
Centralna Banka Kosova	73,697	89,326	48,796
Vrednosne hartije	45,996	0	84,586
Oročeni depoziti u CBK	152,007	105,042	140,000
Oročeni depoziti u Poslovnim Bankama	0	0	11,000
Fondovi u poslovnim bankama - NLB Priština	0	41	767
Gotov novac u tranzitu	5,115	7,074	4,278
Računi Ambasada	448	961	526
Gotov novac na ruke (blagajna)	907	1,184	885
Ukupno Imovina u Gotovi Novac	278,170	203,628	290,838

Sa tabele se vidi rast gotovog novca na kraju godine u iznosu od 74,542,000€, što se prvenstveno odnosi na gotov novac proizveden na kraju godine. Gotov Novac na početku 2012 godine je bila 203,628,000€, dok na kraju 2012 je bila 278,170,000€.

3.6 Imovina i neplaćene Obaveze

3.6.1 Imovina

Vrednost imovine centralnih i lokalnih BO registriranih na sistemu računovodstva ISFUK na kraju 2012 godine su bile u neto vrednosti od 3,506,347,833€. Od njih, samo vrednost imovine BO na centralnom nivou su bila 1,790,114,595€, dok za BO na lokalnom nivou su bila 1,716,233,238€.

U poređenju sa 2011 godinom, imovina centralnog nivoa je povećana za 413,287,375€ do na lokalnom nivou za 316,567,015€.

Tokom upoređivanja GFI BK za 2012 godinu sa podacima prikazanim na GFI BO za imovinu, identifikovali smo da kod 27 BO podaci pojedinačnih GFI se ne usklađuju sa onima iz BK. To se odrazilo na nedoslednost i razlike u izveštavanju imovine. Nekoliko BO su prikazale Imovinu u kupovnoj vrednosti, neke u neto vrednosti, dok su neke ponovno procenili svoju imovinu ali ne vršeći ispravke u ISFUK (modul imovine).

Nekoliko BO ne tretiraju prikladno svoju imovinu na registrima računovodstva i ne izveštavaju ih u skladu sa politikama računovodstva Vlade. Standardi računovodstva i uputstva Trezora određuju da vrednost imovine na Glavnoj Knjizi se prenose iz godine u godinu, smanjenjem amortizacije za tekuću godinu.

Kod četiri BO (opština)³ ne finansijska imovina nije uopšte izveštavana i ne zna se njihova vrednost. Kod nekoliko BO, posebno kod onih na lokalnom nivou (opštine) ima još uvek ne registrirane i ne prikazivane imovine, kao što su školski objekti, zemljište i ostala imovina u njihovom vlasništvu.

Među razlozima ne izveštavanja je nejasno određivanje vlasnika/nosioca prava imovine zbog nasleđenih sporova iz prethodnog sistema.

Neprikladno i netačno prikazivanje ne finansijske imovine na GFI BK je rezultirala materijalnim potcenjivanjem javne imovine za iznos od 2,850,368,262. Vrednost imovine na GFI/BK je 3,506,347,833€ dok ukupna imovina svih BO sabiranih sa njihovih dotičnih GFI je u vrednosti od 6,356,716,095€. To je nastalo kao rezultat toga da na GFI BK su korišćeni podaci sa ISFUK a ne sa GFI pojedinačnih BO. Ipak, ova razlika verovatna je potcenjivana kao posledica neto uticaja:

- Nekoliko BO su prikazale bruto vrednost njihove imovine
- Ne registriranje celokupne imovine na pojedinačnim GFI (što je rezultiralo sa 42 Isticanja Pitanja);

Ostali izazovi koji treba da se tretiraju što se tiče sistema upravljanja imovinom su:

- Nepotpuno knjiženje imovine na Registru računovodstva ISFUK i na Registru Imovine;
- Ne usaglašavanje podataka između registra računovodstva i registra imovine;
- Ne sve BO su osnovale komisije i nisu završile sa procesom inventarizacije imovine;
- Ne usaglašavanje registra računovodstva sa izveštajem imovine inventarizacije; i
- Precenjivanje imovine tokom ko-finansiranja;

U cilju osiguranja efikasnijeg upravljanja imovine i nakon naše preporuke, Skupštinska Komisija za Nadzor Javnih Finansija je zahtevala od Ministarstva Javne Administracije (MJA) i MF da osnuju jednu zajedničku radnu grupu za prevazilaženje nedoslednosti između dva elektronska sistema za upravljanje vladine imovine (ISFUK i E-imovina). Mi smo učestvovali redovno na sastanke radne grupe kao posmatrači. Do završetka ovog izveštaja, grupa se sastala nekoliko puta radi rasprave u vezi sa ujedinjenjem ova dva sistema radi otklanjanja potrebe za dvostruka knjiženja. Konkretni rezultati se očekuje da se primete u narednim mesecima.

Od početka ove godine, unutar ovog sistema je stavljena u funkciji i modul za amortizaciju imovine otvarajući put za tačnije izveštavanje vrednosti imovine.

3.6.2 Neplaćene obaveze

Mi smo uporedili izveštavane podatke o neplaćenim računima prema BO sa Aneksa 9 GFI BK, i Član 15, Beleška 28 sa pojedinačnih GFI.

Sa izvršenih analiza, na opštem nivou je primećen trend smanjenja obaveza u poređenju sa prethodnom godinom. Dodatne mere za poboljšanje ovog pitanja su uzeta sa Departmana Trezora kao rezultat preporuka KGR. Pravilo koje određuje pitanje obaveza je ažurirana od Trezora na kraju meseca Maj 2013 godine. Ali, uprkos ovih mera, još uvek postoje BO kojima su povećane neplaćene obaveze u odnosu na prethodnu godinu. Tabela u nastavku prikazuje jedan odraz stanja obaveza u zadnje tri godine.

³ U Opštinama: Leposavić, Zvečan, Zubin Potok, i Klokot

GODIŠNJI IZVEŠTAJ REVIZIJE 2012

Tabela 7: Neplaćene obaveze u poređenju sa zadnje tri godine (u €)

Opis	2012	2011	2010	Smanjenje između 2011 i 2012 (%)
Centralni Nivo	13,875,768	21,072,571	15,912,553	34
Lokalni Nivo	12,811,832	18,123,248	12,623,776	29
Ukupno	26,687,603	39,195,819	28,536,329	32

Najčešći razlozi za neisplatu od strane pojedinačnih BO su nedostatak fondova, slabo planiranje i nedovoljne (u nekoliko slučajeva je bilo budžetska pod potrošnja), slabo planiranje i nedovoljne kontrole nad isplatama o uslugama koje se pružaju u mesecu Decembar. Ali, ima ostalih razloga koje se povezuju sa zahtevima obavezivanja i nezgrapnim procesima nabavke. Takođe, ima slučajeva kada neplaćeni računi pripadaju prethodnim mesecima ili godinama, što uprkos zahtevima pravila 04/2011 Trezora, nisu isplaćene na vreme. To je pretežno rezultat nedovoljnih unutrašnjih kontrola i delimično pitanje prioriteta

U nastavku prikazujemo jednu tabelu sa obavezama 21 BO za 2012 godinu, koja se prenose za isplatu u 2013 godinu.

Tabela 8: Neplaćene obaveze za 2012 godinu (u €)

Budžetske organizacije	Završni Budžet 2012	Neplaćene obaveze 2012	Struktura obaveza u odnosu na budžet u %
Ministarstvo unutrašnjih poslova	95,319,726	2,881,123	3.02%
Ministarstvo infrastrukture	281,164,542	2,828,839	1%
Ministarstvo zdravlja	91,304,015	2,630,047	2.88%
Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	48,619,545	2,328,054	4.79%
Ministarstvo kulture, omladine, sporta i ne rezidentnih pitanja	18,592,289	750,375	4.04%
Ministarstvo ekonomskog razvoja	42,935,749	365,531	0.85%
Ministarstvo snaga sigurnosti Kosova	34,311,877	238,417	0.69%
Univerzitet Prištine	26,262,998	226,396	0.86%
Sudski Savet Kosova	18,265,527	199,007	1.09%
Gnjilane	19,018,422	3,291,930	17.31%
Srbica	10,644,759	1,503,086	14.12%
Mitrovica	18,250,442	1,301,000	7.13%
Štrpce	4,300,521	1,076,158	25.02%
Prizren	32,714,018	933,000	2.85%
Peć	19,505,559	727,000	3.73%
Đakovica	19,740,824	710,798	3.60%
Dečane	6,765,377	594,000	8.78%
Lipljan	11,992,178	464,818	3.88%
Uroševac	21,546,567	405,690	1.88%
Priština	79,126,542	375,000	0.47%
Podujevo	17,010,746	280,260	1.65%
Ukupno:	917,392,223	24,110,529	2.63%

Ovi iznosi dugova obuhvataju iznad 90% ukupnih obaveza. Opštine kao što su: Štrpce, Gnjilane, Srbica, i institucije kao što su: MUP, MI, MZ, i MONT imaju iznad 16,000,000€ neplaćenih obaveza.

Postoji realan rizik da BO ponekad ne prikazuju uopšte neke stvorene obaveze tokom tri zadnje godine. Ako se odnosimo na pojedinačnim izveštajima revizije, primećuje se da su izvršene isplate računa za 2010 i 2011 godinu, koje uopšte nisu prikazane na godišnjim izveštajima dotičnih godina.

Opšte preporuke

Neka od preporuka 2011 godine nisu adresirane i iste slabosti su primećene i u 2012 godini..

Preporučujemo Vladi da obezbedi da:

- Adresirane su prethodne preporuke u vezi sa identifikacijom slabosti kod kontrole I nedovoljnog upravljanja;
- Osnova za isticanjem pitanja u vezi sa konsolidacijom imovine se adresira kao prioritetno pitanje. Jedna specijalna Radna Grupa treba da se formira i izveštava Skupštini unutar tromesečnog perioda koja razmatra pitanje konsolidacije i slabosti na nivou BO što se tiče registriranja i procene imovine. Jedan Plan Delovanja treba da se primeni kako bi se postiglo vidno poboljšanje pozicije za 2013 godinu na nivou BK i pojedinačnom nivou BO. To takođe treba da adresira uputstvo, na primer amortizaciju imovine i procenu javne svojine gde je vlasništvo subjekat sporova, itd;
- MF i MJA da preduzmu daljnje mere za ujedinjenje dva centralnih sistema vlade o imovini kako bi ovi sistemi bili usklađeni i osiguravaju efikasno upravljanje imovinom;
- Nalaženo je jedno prikladno rešenje za tretiranje loših, sumnjivih i neprikupljivih dugova i da se sprovodi tokom 2013 godine;
- MF izbliza nadgleda primenu sporazuma i da se zajmovi dati javnim preduzećima su vraćeni unutar određenih rokova;
- Transparentnost na GFI/BK su razvijane:
 - Klasifikovanjem i registriranjem svih troškova, sa posebnim naglaskom na subvencije, na adekvatnim kodovima troškova;
 - Konsolidacija međuvladinih transakcija; i
 - Potpuno uključivanje isplata od trećih strana.
- Uticaj smanjenih donacija na budućim planovima troškova je razmatran posebno u smislu troškova plata, prihvatanjem pravnog okvira sporazumno sa MMF;
- Razlozi za neplaćene obaveze su analizirane pažljivo i da su preduzete prikladne mere za njihovo smanjenje; i
- Formirana je posebna Radna Grupa za razmatranje izvršenja budžeta i radnje koje se mogu preduzeti posebno u vezi sa procesom nabavke i planiranjem, radi otklanjanja prepreka za povećanje nivoa izvršenja budžeta. Poseban naglasak treba da se pridodaje preprekama za efektivno izvršenje budžeta za kapitalne investicije.

Preporučujem Skupštinu da uzme u obzir:

- Fokusiranje na tome koliko je Vlada efektivna na adresiranju datih preporuka i da zahteva izveštaje o izvršenom napretku mnogo pre nego se izrade GFI BK za 2013 godinu.

4 Finansijsko Upravljanje

Upravljanje Javnih Finansijsa treba da uključuje jedan sveobuhvatni sistem, koji se sastoji od činilaca povezani sa integriranim procesima tokom svakodnevnog delovanja javnih institucija. Ona počinje planiranjem i budžetiranjem, uključujući nastavlja fazu izvršenja budžeta i unutrašnje kontrole sve do izveštavanja, praćenja i faze revizije. Osnova za njeno izvršenje je Zakon o Upravljanju Javnih Finansijsa i Odgovornosti (ZUJFO) i dokumenti politika Unutrašnje Kontrole Javnih Finansijsa (UKJF).

Glavne institucije sa specifičnim centralnim odgovornostima na polju finansijskog upravljanja su: MF, MJA i Regulatorna Komisija za Javne Nabavke (RKJN).

Ovo poglavlje pokriva Finansijsko Upravljanje i Kontrolu (FUK) kako na centralnom nivou tako i lokalnom, uključujući i ispunjenje reformi koje se povezuju zahtevima spoljnog izveštavanja, sistemom centralne nabavke, upravljanje imovine, upotreba gotovog novca, reformu javne administracije i sistem unutrašnje revizije.

4.1 Sistemi Finansijskog Upravljanja i Kontrole (FU/K)

FUK je integralni deo UKJF. Sistemi FUK su stvoreni i stavljeni u primeni radi dobijanja sigurnosti za dostizanje ciljeva jednog entiteta. To uključuje efektivnost i efikasnost operativnog delovanja, verodostojnost finansijskog izveštavanja i usklađenost sa zakonima i uredbama na snazi.

Kao vlasnik sistema i aktivnosti FUK-a, Ministarstvo Finansijsa ima odgovornost da obezbedi smirenu i efikasnu primenu reforme u kontinuitetu. Ministarstvo treba da obezbedi podršku svakoj BO u praktičnoj primeni zahteva i očekivanja kao i da pruža obuku i prikladnu praksu.

Viši menadžeri pojedinačnih organizacija su odgovorni za praktičnu primenu zahteva FUK unutar njihovog dotičnog organiziranja i osnovne institucije. One treba da stvore i primene FUK na svim strukturama, programima, aktivnostima, i procesima radi osiguranja efikasne primene pravnog okvira, prikladno finansijsko upravljanje i transparentnost. Delujući na taj način, svaki menadžer treba da razvije unutrašnja uputstva o načinu primene i usklađivanja pravila i uredbi FUK-a na vladinom nivou na nekom specifičnom polju politika i radnog okruženja. Kao deo toga, politike i procedure upravljanja rizikom treba da se razvijaju i primenjuju na efikasan način.

U celini, javne institucije nisu pridodale potrebnu pažnju ni identifikaciji niti proceni rizika⁴ koji se povezuju sa njihovim dotičnim ciljevima, niti izradi strategija za upravljanjem rizikom.

Praktično, procena rizika se vrši na ograničenom nivou od strane unutrašnjih revizora i (iako njihov glavni fokus je samo pravna usklađenost), ali bez koncentrisanja na institucionalnim ciljevima koji su određeni strateškim planovima.

⁴ Rizik je verovatnost da neki događaj ili radnja utiče negativno po organizaciju i da onemogući ispunjenje njene misije. Procena i upravljanje rizikom se definiše kao proces identifikacije i analiziranje relevantnih rizika za ispunjenje ciljeva entiteta i određivanja prikladnog reagovanja

Činjenica da budžetske organizacije još uvek nisu uspele da u potpunosti primenjuju procedure FUK-a se dokazuje pronađenim nedostacima skoro na svim važnim poljima budžetskog procesa. Osim godišnjeg budžetskog cirkulara usvojenog od strane MF, BO nedostaju i uredbe ili unutrašnja uputstva za pripremu budžetskog procesa. U tom pravcu, strateški planovi, Srednjoročni Okvir Rashoda (SOR) i godišnji budžet trebaju biti povezani međusobno. Slabosti su evidentne i kod obavljanja aktivnosti javne nabavke, certifikacije isplata, izveštavanja, upravljanje osobljem i imovinom.

Centralna i lokalna vlada su napredovale na adresiranju prethodnih preporuka revizije, iako ostaje još da se radi na ovim zadnjim. Većim zalaganjem na tome, pomoći će menadžerima BO na stvaranju poboljšanih FUK i postizanju poboljšanih operativnih rezultata.

4.1.1 Tekući razvoji

Tokom 2012 godine, funkcija CJU/FUK je bila podređena jedinica u okviru Departmana Trezora pri MF. Njeno pozicionisanje je bila izazov već dugo vremena, koja je adresirana i na prethodnim GIR. Ova jedinica je odgovorna za koordiniranje, razvoj i primenu načela FUK-a kod svih entiteta javnog sektora.

Ovo pitanje je uzeto u obzir tokom izmena ZUJFO sredinom 2013 godine. Obe CJU (FUK i UR) su se spojilo u jedno, sa jednim Rukovodiocem koji direktno izveštava Ministru.

Kapaciteti CJU/FUK i njezin strateški fokus su polja koja treba dalje da se razviju. Napredak u 2012 godini na tom gledištu je ograničen.

Na GFI prethodne godine mi smo preporučili Vladu da osnuje jednu posebnu Operativnu Grupu za primenu Akcionog Plana FUK-a, koji bi obezbedio vlasništvo, doslednost i utvrđivanje prioriteta kao i direktno bi izveštavao Ministru Finansija. Ova Operativna Grupa nije osnovana. Spajanje CJU/FUK sa CJU-UR na jedan departman koji bi se direktno sistematizovao pod Ministrom Finansija bi se dokazalo da je prikladna alternativa. Mi ćemo pratiti i analizirati rezultat primene izmena u narednoj sezoni revizije.

Prethodne godine, izveštavali smo da pravni okvir FUK-a je stavljen u primeni sa gledišta broja pravila i uredbi usvojenih na pokrivenim poljima. Prethodni projekti UKJF su podržali Ministarstvo Finansija na razvoju pravnog i institucionalnog okvira pružajući osoblju obuku u vezi sa FUK. Ono što je urađeno je bilo važno, ali to je nedovoljno.

U načelu, BO su uskladila opšte sisteme upravljanja i unutrašnje kontrole. Ali u praksi, one se nisu prilagodila specifičnim uslovima na pojedinačnim poljima politika i institucije nisu ih primenile na efektivan način. Kontrole upravljanja sa gledišta upravljanja planiranja, budžetiranja, nabavke, projekata, prihoda, subvencije i imovine, imaju potrebu za daljnjim poboljšanjem.

Na osnovu stečenih iskustava i kako bi ispunila očekivanja i nove zahteve sa agende za Evropsku integraciju i decentralizacija IPU, pristupi i alatke FUK treba da se ažuriraju.

Novi projekat FUK pretežno je koncentrisan na daljnjoj podršci CJU/FUK i CJU/UR, razvoju FUK u budžetskim organizacijama i razvoju Unutrašnjih Revizora. Novi projekat će raditi na primeni FUK, kao pilot projekti kod tri BO. Osim toga, 10 pilot unutrašnjih revizija će se izvršiti pokrivanjem različitih područja iste BO.

4.1.2 Proces Izveštavanja

Izveštavanje je jedan proces od posebne važnosti, kroz koji Vlada nadgleda izvršenje budžeta BO, i stvara finansijsku informaciju za Skupštinu, o načinu izvršenja budžeta u celini.

Najveći deo BO su ispunili pravne zahteve u vezi sa spoljnim izveštavanjem, dostavljanjem budžetskih zahteva; Tromesečne, devetomesečne i godišnje izveštaje; Izveštaje o neplaćenim obavezama i Plan za adresiranje preporuka.

Suštinski deo razvoja i primene FUK je samo-procena efektivnosti sistema na osnovu kontrolnih spiskova proizvedenih na centralnom nivou. Popunjeni spiskovi se dostavljaju pri CJU/FUK na pregled. Primena ovog procesa još uvek nije na zadovoljavajućem nivou. Malo organizacija su je primenilo, dok ostale su to izvele sa nedovoljnim kvalitetom.

Osim kontinuiranog poboljšanja na sistem spoljnog izveštavanja, primećuje se pozitivan trend pozitiv i što se tiče prikazanih informacija. Informacije su pretežno prikazane u skladu sa primenljivim pravnim okvirom usvojenim od MF. Ipak, u nekoliko slučajeva smo naišli na slabosti, posebno u vezi sa obelodanjivanjem informacija (pogledaj Poglavlje 3).

Zahtevi za godišnji izveštaj performanse su određene sa ZUJFO i "Finansijskim Pravilom 05/2011 o Godišnjem Izveštavanju Budžetskih Organizacija ". Glavni cilj godišnjeg izveštavanja je pružanje menadžerske odgovornosti, posebno Skupštini.

Kroz ove izveštaje, pruža se informacija Skupštini, ostalim interesnim stranama, medijima i široj javnosti o godišnjoj performansi organizacije u poređenju sa očekivanim rezultatima, pruženim uslugama, kao i o efektivnosti organizacije u dostizanju rezultata. Nekoliko BO su pripremili godišnje izveštaje performanse, ali još uvek veliki broj njih nisu ih pripremili.

Uprkos izvršenom napretku, vrsta i kvalitet informacije treba dalje da se razvije. To će imati za rezultat da aktivnosti Vlade budu transparentniji i otvoreni za širu javnost. To bi omogućilo Skupštini da zahteva polaganje računa od Vlade o izvršenju budžeta, primenu politika i postignutim rezultatima. Osim toga, ispunjenje nove zahteve proistekle sa agende evropskog integrisanja.

Finansijsko izveštavanje, u vezi sa sadašnjim zahtevima se poboljšava. Uvođenje godišnjih izveštaja gde se prikazuju finansijski i operativni rezultati će doprinosti transparentnosti. To će takođe krčiti put jednom budžetskom procesu koji je više orijentisan ka rezultatima i staviće naglasak na izvršenje i troškove, kako bi se omogućila upoređivanja, kao integrisani deo na uspostavljanju potrebnih političkih i administrativnih prioriteta.

4.1.3 Standardni Integrisani Vladin Sistem Poreske Administracije (SIGTAS)

Što se tiče poreza na Kosovu, proces upravljanja informacija se administrira od strane SIGTAS. Njegovo pravilno funkcionisanje treba obezbediti bolje upravljanje i dovoljnu transparentnost u vezi sa porezima.

Mi smo izvršili reviziju funkcionisanja sistema SIGTAS radi procene njegove efektivnosti u odnosu na potrebe i očekivanjima određenim od strane PAK. Testiran je dizajn i nivo njegove primene.

Uprkos nekim slabostima, dizajn sistema ispunjava potrebe za administriranje informacija o porezima. PAK od 2001 godine je počela da koristi SIGTAS sa određenim brojem modula, dok u 2010 godini u ažuriranoj verziji su dodati i nekoliko novih modula.

Ipak, nezavisno od toga da je stavljena na upotrebu nova verzija SIGTAS-a, primena procesa je imala zaostatka i nedostataka. Nakon tri godina njegove primene, nekoliko modula još uvek nisu funkcionalne. Nedostaci koje se tiču projektiranja sistema i njegovim korišćenjem su:

- Upravljanje i izveštavanje informacija na sistemu;
- Zakašnjenja u procesiranju informacija na sistemu;
- Nedostatak povezivanja između aktivnostima unutar sistema; i
- Nedostatak usaglašavanja informacija sistema sa drugom alatkom (Share point) koji se koristi od PAK.

Gore pomenuti nedostaci treba da se adresiraju pre nego se sistem smatra potpuno funkcionalnom alatkom, koja omogućuje efikasnije upravljanje informacija o porezu i prikupljenim prihodima.

4.1.4 Nabavka

Iznad 15% DBP ili 50% budžeta je potrošeno na nabavkama tokom 2012 godine. Javni troškovi imaju dosta veliki uticaj na razvoj domaće privrede. Efektivna nabavka treba da pomaže razvoju privatnog tržišta.

U celini, sistem nabavke je nastavio da se ojača što se tiče pravnog okvira i uloge između centralnih aktera su više pojašnjeni⁵.

Primena novog Zakona o Javnim Nabavkama (ZJN) i sekundarnog zakonodavstva su počeli da se bolje razumeju i primene. Iako je osnovana na kraju 2011 godine, Centralna Agencija za Nabavke (CAN) tek sada pokušava da počinje sa dve centralizovane nabavke na centralnom nivou. Ostaje da se vidi dali će to rezultirati uspešno.

Nabavka tokom 2012 godine je beležila napredak na nekoliko polja, a na nekoliko ostalim još uvek ima važne izazove. Napredak može da se identifikuje sa:

- Smanjenje korišćenja pregovaračke procedure bez objavljivanja obaveštenja o ugovoru;
- Povećanje korišćenja okvirnih sporazuma; i
- Nastavak obuke na unapređenom nivou nabavke za 499 kandidata. Takođe je obavljeno 15 nedeljna obuka trenera na javnoj nabavci 26 učesnika.

⁵ Centralizirane institucije nabavke kao što su: RKJN, TRN su kontinuirano usvojila Administrativna uputstva i radne uredbe. Tokom godine, RKJN je usvojila AU 01/2012 o Planiranju nabavke i dodatne informacije o AU

Nekoliko pitanja nabavke još uvek ostaje izazov po Vladu i Ugovorne Autoritete. Smatramo da važni izazovi u nabavci su i elektronska nabavka i centralizovana nabavka.

Mi smo primetili da UA imaju slabosti kod izvršenja nabavki, od pokretanja procesa nabavke do potpunog sprovođenja ugovora, i naše revizije upravljanja nabavke su stavili na uvid da pravila nabavki nisu poštovane. Najčešći nedostaci koji su identifikovani kod svih pojedinačnih revizija se tiču:

- Nedostatak Izjave o Potrebama i Raspoloživosti Sredstava kao i slučajevi kada je obavezivanje sredstava bilo nedovoljno;
- Podela tendera za kupovinu identičnih artikala radi izbegavanja procedura nabavke;
- Izrada tehničkih specifikacija u suprotnosti sa pravilima nabavki;
- Sklapanje ugovora sa osiguranjem izvršenja koja ne pokriva obavezan iznos ili slučajeva kada joj je prošao rok važenja;
- Sklapanje ugovora sa neodgovornim EO i ne informisanje eliminisanih EO;
- Zakašnjenja u osnivanju komisije za procenu;
- Premašivanje limita za dodatne radove;
- Nedostatak plana za upravljanje ugovora i imenovanja menadžera nabavke;
- Snabdevanje van ugovora i u suprotnosti sa specifikacijama; i
- Zakašnjenja na izvršenju projekata prema predviđenim rokovima ugovorom.

Novi pravni okvir je popunio nekoliko praznina koja su ranije postojala kao i povećana je efikasnost tretiranja zahteva, obuke osoblja, žalbi i odgovornosti zahtevanih od strane institucija nabavki.

Sadašnji pokušaji za početak centralizovanih nabavki od strane CAN su ohrabrujući.

Na izveštaju RKJN se ističe da nabavka svake godine beleži napredak i postaje transparentniji. Ipak, sa naših pojedinačnih izveštaja se primećuje da primena pravnog okvira nabavke još uvek nije na zadovoljavajući nivo, sa mnogim identifikovanim prestupima i nepravilnostima.

4.1.5 Upravljanje Vladinim Vozilima

Važna kategorija kapitalne imovine su i vladina vozila, i Administrativno Uputstvo br. 03/2008 uređuje korišćenje vladinih vozila. MJA je osnovala specifičnu Jedinicu koja nadgleda kako se koriste vladina vozila i BO treba da dostave ovoj jedinici mesečni izveštaj o upotrebi i upravljanju vozilima. Dalje, ona izrađuje sažete mesečne izveštaje.

Ova jedinica nije funkcionisala prikladno. Ne raspolaže sa tačnim registrima o ukupnom broju vladinih vozila niti potpunim i tačnim podacima o njihovom korišćenju. To iz razloga jer dotične institucije vlade ne dostavljaju redovne mesečne izveštaje i u nedostatku delovanja za menjanje te situacije. U cilju ispunjenja svojih zadataka i odgovornosti, ova jedinica se reorganizirala na početku 2013 godine.

Uprkos kontinuiranim zalaganjima za poboljšanje funkcionisanja sistema, i dalje nije efikasan. Gore istaknute slabosti onemogućavaju primenu efektivnog upravljanja i kontrole nad vozilima, kao i izbegavanje finansijskih gubitaka.

4.1.6 Reforma Civilne Službe i Nadoknade

Jedan od ciljeva Reforme Javne Administracije Kosova je i bolje upravljanje razvoja Ljudskih Resursi. Cilj je da se stvara profesionalna civilna služba, neutralna, nezavisna i zasnovana na zaslugama, orijentisana ka pružanju usluga građanima i biznisima.

Strategija obuke civilnih službenika (2011-2013) javne administracije je jedna od posebnih komponenti ove Reforme, kroz koju se cilja stvaranje efektivne i profesionalne javne administracije.

Primena novog platnog sistema bi omogućilo unifikaciju i usaglašavanje plata za pozicije istog nivoa odgovornosti. Ipak, Uredba br. 05/2012 o radnim pozicijama nije primenjena, na taj način se kasni sa uvođenjem novog sistema plata.

Napredak je beležen u stvaranju jedne adekvatne i sveobuhvatne osnove. Završene su nekoliko pod zakonskih akata koje proističu sa Zakona o civilnim službenicima (ZCS), i Zakonom o platama civilnih službenika (ZPCS). Sve to stvara preduslove za adekvatnu primenu ZCS i ZPCS, i istovremeno i za napredak reformi u celini.

Platni sistem se upravlja od MJA. Centralni Registar Civilnih Službenika je jedinstven sistem, koji uzajamno dejstvuje sa bazom podataka platnog sistema, kao i sa bazom podataka obaveznog penzijskog osiguranja. Zahteva se da BO stvaraju i elektronski dosije o radnicima, ali nisu uspeli da ispune obavezu. To otežava održavanje i prikladno ažuriranje dosijea, a u ovom slučaju i upravljanje osobljem u celini.

Ukupan broj radnika na javnom sektoru odobren Zakonom pregledanog budžeta za 2012 godinu je bio 78,954, dok prema platnom spisku (Payroll-MJA) sadašnji broj javnih radnika u zadnjem mesecu godine je bio 77,780. Od njih, 22,759 zaposlenih pripadaju civilnoj službi.

Na tabeli u nastavku su prikazani godišnji troškovi redovnih plata i retroaktivnih plata za tekuću i prethodnu godinu.

Tabela 9: Godišnji troškovi plata i dnevnica

(u €)

Opis	Redovne plate 2012	Retroaktivne plate 2012	Ukupno plate 2012	Ukupno plate 2011
Neto plate kroz platni spisak	347,135,732	1,280,079	48,416,031	330,245,119
Porez zadržan na izvoru na plate	18,281,527	56,856	18,338,383	16,909,809
Penzijiski doprinos zaposlenog	19,265,665	69,610	19,335,275	18,302,812
Penzijiski doprinos poslodavca	19,265,665	69,610	19,335,275	18,302,812
Isplate za sindikat	1,209,922	-	1,209,922	1,152,675
Ukupno	405,158,732	1,476,155	406,634,886	384,913,227

Prema GFI BK, troškovi za Plate i Dnevnice za 2012 godinu su bila 409,245,000€. Sa Budžeta Kosova su isplaćena 407,706,000€ dok 1,539,000€ sa određenih grantova donatora.

Razlika između isplata izvršenih kroz Payroll(406,634,886€) i isplata sa budžeta Kosova navedene na GFI/BK u iznosu od (407,706,000€) je 1,071,114€. Razlika je zbog činjenice da su plate takođe isplaćene kroz ISFUK. Isplata plata kroz ISFUK zaobilazeći sistem platnog spiska, pokazuje o nedostatku transparentnosti i prikladnih kontrola na tom polju.

Za 2012 godinu, prosečna mesečna plata na ukupnom nivou u zemlji u javnoj administraciji je bila 448€. Prosečna mesečna plata se razlikuje između budžetskih organizacija i zaposlenih koji imaju slične odgovornosti. Niži nivo prosečne mesečne plate se pojavljuje kod lokalnog nivoa /opštine.

Zakašnjenja u primeni sistematizacije i klasifikacije radnih mesta u civilnoj službi, ometaju razvoj poštenih nadoknada, razumljive i transparentne. U isto vreme, sprečava uvođenje stimulisanja koje se zasniva na rezultate.

Kontrole upravljanja i unutrašnje kontrole na tom polju nisu toliko efikasne. To je primećeno sa pokrenutih pitanja na pojedinačnim izveštajima revizije. Pretežno slabosti se nailazilo tokom:

- Procedure regrutacije;
- Isplata plata i pogrešnih izračunavanja;
- Isplata dopunskih plata bez obrazloženja i prikladnog dokazivanja;
- Isplata plata sa kategorije roba i usluge;
- Izračunavanje plata za porodiljski odmor;
- Sastavljanje ugovora, a u nekoliko slučajeva ne primenjivanje ugovora;
- Nazivi radnih pozicija prema ugovorima nisu bila u skladu sa nazivima na platnom spisku;
- Rad na radnim pozicijama sa Vršiocima Dužnosti prekoračenjem pravnog perioda ; kao i
- Pripreme i održavanje dosijea osoblja.

4.1.7 Upravljanje Medicinskim Otpatkom

Prikladno upravljanje medicinskog otpatka je ključna za jak zdravstveni sistem, zaštitu javnog zdravlja i životne sredine. Uprkos postojanju pravnog okvira i pojašnjenih procedura i odgovornosti, upravljanje ovom vrstom otpada, u većini slučajeva, odstupa od postavljenih standarda i još uvek je daleko od postavljenih ciljeva.

Skoro sve aktivnosti, bilo da je reč o odvajanju, prikupljanju, prevozu ili konačnom odlaganju, se izvodi na ad-hoc osnovama. U načelu, medicinski otpad se ne odvaja od opšteg otpada. Institucijama Zdravlja (IZ) neadekvatan pristup o ovom pitanju određuje tok celog procesa.

Što se tiče inspekcije, Inspektorat Sredine (MSPP) ima premalo osoblja da adekvatno nadgleda sve IZ. Proces upravljanja zahteva mobilizaciju celokupnog mehanizma; obezbeđujući da celokupan proces je funkcionalan i efektivan.

Sve u svemu, hitne mere se moraju preduzeti od strane zainteresovanih strana da raste svest osoblja koja su uključena u procesu u pogledu značaja prikladnog upravljanja otpadom u cilju smanjenja uticaja na javno zdravlje i životnu sredinu.

4.2 Sistem Unutrašnje Revizije

Unutrašnja Revizija na javnom sektoru

Razvoj unutrašnje revizije na javnom sektoru ide u potrebnom pravcu. U isto vreme, novi izazovi po na javnom sektoru su uticale da se povećaju očekivanja interesnih stranaka od unutrašnje revizije.

Pružanje saveta o kontrolama i procesima kao i pružanje saveta pre njihove primene može biti veoma važna podrška po Menadžment za donošenje odluka. To je od velike važnosti posebno sada kada Javna Administracija je u procesima reforme.

Jedna Unutrašnja Revizija sa iskustvom i znanjem o kontrolama, može se koristiti kao fascilitator u raznim aktivnostima Menadžmenta ili da obezbedi savete o nekom posebnom riziku i pitanja kontrole.

Odgovornosti CJU/UR ne uključuju Javna Preduzeća (JP). Razvoj unutrašnje revizije na ovim organizacijama, koje pružaju veoma važne usluge za građane, je lanac koji nedostaje sadašnjem sistemu. Drugi projekti donatora su uključeni na ovom polju. Ostaje da se uvodi jedan održivi pristup razvoja profesije Unutrašnje Revizije (generalno i na javnom sektoru).

Brojke na ovom poglavlju se povezuju samo sa unutrašnjim revizorima unutar BO i ne uključuju oko 30 unutrašnjih revizora u okviru JP.

Kvalitet planiranja

Planovi unutrašnje revizije ne uvek se vode jakim analizama o potrebama organizacije. Oko 18% pregledanih planova unutrašnje revizije nisu identifikovale polja sa visokim rizikom.

To je nastalo iz razloga da možda još uvek nisu uvodili prikladan okvir upravljanja rizikom i da unutrašnji revizori još uvek se oslanjaju na njihovu procenu polja sa visokim rizikom i njihovom stručnom sudu.

Generalno, zadaci unutrašnje revizije su planirane za pružanje sigurnosti kroz testiranje usklađenosti i za uključivanje, na mnogo manjem nivou, pitanja u vezi sa efikasnosti i efektivnosti, rad u vezi sa savetovanjem i konsultiranjem.

Što se tiče fokusa unutrašnje revizije u sadašnjem periodu, situacija je približno ista kao u prethodnoj godini, gde oko 21% jedinica unutrašnje revizije su više usredsredila svoje aktivnosti na prethodnim periodama negoli na sadašnji period.

Većina JUR su obavila više revizija ove godine u poređenju sa prethodnom godinom.

Nekoliko JUR su obavile dodatne aktivnosti revizije na zahtev Menadžmenta. Kvalitet izveštaja unutrašnje revizije se poboljšava, ali još uvek ima potrebe za poboljšanja

Sposobnosti

Trenutno 32 unutrašnjih revizora, uključujući i CJU / UR su certificirani, što sačinjavaju oko 24% unutrašnjih revizora u BO. Druga grupa unutrašnjih revizora su počeli sa šemom za certificiranje u Aprilu 2013 godine. Ipak, ova certifikacija se smatra kao minimalni standard sposobnosti i potrebnih znanja za praksu unutrašnje revizije. Potrebna su kontinuirane obuke za očuvanje i razvoj profesionalizma.

Trenutno, obuka za certifikaciju se pruža od CJU / UR i osoblja unutrašnje revizije. Sama šema uključuje samo teoretska znanja i ne povezuje se sa nekim praktičnim iskustvom. Ipak, uprkos tome, u okviru novog projekta UKJF, CJU / UR je počela da razvija novi program KPR za unutrašnju reviziju

Funkcija unutrašnje revizije još uvek boluje zbog nedostataka resursi i ekspertize. Usluge unutrašnje revizije na polju Informativne Tehnologije Informacije i upravljanja rizikom informacije još uvek ostaju nerazvijene.

Resursi

Tokom 2012 godine, 133 unutrašnjih revizora su bila zaposlena na javnom sektoru i oko 1,000.000€ su potrošeno.

Zbog budžetskih ograničenja Jedinice unutrašnje revizije još uvek nisu opremljene potrebnim brojem unutrašnjih revizora. Zato su one pred izazovom za korišćenje postojećih resursi na efikasniji način, stavljajući fokus na polja sa velikim rizikom, pokazujući na taj način da oni mogu pružiti više sa postojećim resursima ili sa manje resursi.

Ministarstvo Dijaspore, sedam opština i jedna nezavisna institucija još uvek nisu formirale Jedinice unutrašnje revizije.

MF još uvek pruža usluge unutrašnje revizije za nezavisne institucije. U 2012 godini su počele rasprave na osnovu datih preporuka na prethodnim GIR za stvaranje jedne službe unutrašnje revizije u Skupštini radi podrške manjih Nezavisnih Institucija. Ostaje da se vide rezultati.

Komiteti Revizije (KR)

KR još uvek ne pružaju podršku koju treba da pruže za odbore, opštinske skupštine, ministre i izvršni menadžment.

U poređenju sa prethodnom godinom, broj KR je povećan, ali još uvek oko 15% od njih nisu bile funkcionalne tokom godine. Oko 20% institucija, pretežno opštine, još uvek nisu osnovale KR.

Od decembra 2012 godine, isplata članova KR je uređeno Uredbom br. 34/2012 usvojenom od Vlade. Ostaje da se vidi dali će to obezbediti jedan više funkcionalan KR u budućnosti.

4.3 Opšti zaključci

Vlada je napravila napredak u pravcu određivanja pravnog i institucionalnog okvira za UJF, pružajući prikladnu platformu za dalji razvoj. Ipak, BO ne primenjuju pravni regulativni okvir u potpunosti. To ima potrebe da se adresira zajedno sa delovanjem za adresiranje daljnjih razvoja pravnog okvira.

Menadžeri BO nisu još uvek stvorili potrebne elemente za stvaranje jednog prikladnog okruženja kontrole. Ovo okruženje treba da se poboljša i dalje razvija. To uključuje aktivnosti nadzora preduzete od strane višeg menadžmenta i kontrola nižeg operativnog nivoa. Bolje kontrolno okruženje će podržati poboljšanu operativnu performansu, kvalitet usluga i vrednost za novac.

Glavne institucije sa centralnim odgovornostima treba dalje da razviju preduslove, pristupe i bolja sredstva za podršku efikasne primene pravnog okvira.

Preporuke

Preporučujem Vladu da obezbedi da:

- Zahtevi UKJF se primenjuju u praksi od strane organizacija na javnom sektoru, oslanjajući se na načelima delegiranja odgovornosti i polaganja računa za ciljeve i finansijske i operativne rezultate;
- Svaki menadžer treba da bude pro aktivan na razvoju unutrašnjih priručnika koje se tiču FUK, kako bi uskladila pravila centralne Vlade na jednom specifičnom okruženju;
- MF treba da stvori jedan okvirni model koji će se služiti kao savetodavno sredstvo za svakog menadžera. Dalje, efektivna primena treba da bude pod kontinuiranom kontrolom od strane menadžmenta. Doprinos spoljne i unutrašnje revizije treba da se koristi kao osnova za dalji razvoj FUK;
- Proširenje najboljih praksi i stečeno iskustvo sa pilot projekata UKJF kod ostalih organizacija da bude prioritet jednog prikladnog okruženja jedne strateške perspektive;
- Pojedinačne BO da razviju i primene jedan efektivan pristup upravljanja rizikom u vezi sa ciljevima organizacije i njihovim misijama. To da se koristi kao osnova za jačanje i razvoj jednog prikladnog i efektivnog okruženja kontrole;
- Da se analizuju zahtevi za izveštavanje rezultata i pokazatelji troškova treba da se razviju kao polje sa prioritonom u okviru reforme UJF. Izvodeći to, treba da se analizira mogućnost za spajanje ovog izveštaja sa finansijskim izveštavanjem na GFI;
- Ministar Finansija će ohrabriti razvoj akcionog plana radi osiguranja potpune primene SIGTAS-a;
- Pravni okvir o civilnoj administraciji da se primeni u celosti. To će ubrzati i povećati napredak u reformi javne administracije u celini. Proces stvaranja jednog novog platnog sistema da se progura napred, proces klasifikacije radnih mesta da se završi, i proces regrutacije da se zasniva na zaslugama i da se obavi na otvoren način;
- Izvori unutrašnje revizije da se koriste od svakog menadžera u cilju maksimiziranja efektivnosti pristupa revizije zasnovan na rizik. Osim osnovne šeme certifikacije, da se izradi jedan program za Kontinuirani Profesionalni Razvoj (KPR) o prioritetima i potrebama za unutrašnje revizore. Razmena iskustava unutrašnje revizije bi povećalo efektivnost unutrašnje revizije;

- Pokretanje studije o tome kako da se pronalazi jedno održivo rešenje certifikacije za profesiju Unutrašnje Revizije u skladu sa međunarodno priznatim standardima unutrašnje revizije; i
- Rotacija osoblja ili zajednička kombinacija usluga može da se uzme u obzir u cilju dobijanja prikladnih iskustava i znanja za povećanje efektivnosti i efikasnosti jedinica unutrašnje revizije. Osim toga, treba da se obavi jedna strukturna i formalna procena performanse Komiteta Revizije

Preporučujem Skupštinu da uzme u obzir:

- Olakšavanje za brzo uvođenje u upotrebi elektronske nabavke koja će povećati transparentnost i smanjiti birokratske procedure;
- Podsticanje centraliziranih nabavki od Vlade kako bi osigurala ekonomičnost i bolju vrednost za potrošeni novac; i
- Pronalaženje održivog rešenja kada je reč o obavljanju usluga unutrašnje revizije u malim nezavisnim institucijama koje su direktno odgovorne pred Skupštinom, što će podsticati nezavisnost i polaganje računa.
- Praćenje izbliza preduzetih mera unutar ovlašćenih autoriteta i Institucija Zdravlja adresiranjem datih preporuka u vezi sa upravljanjem medicinskog otpatka sa ciljem prevazilaženja rizika po javno zdravlje i životnu sredinu.

5 Izvršenje budžeta na javnom sektoru

5.1 Centralni Autoriteti

Svih 22 Centralnih Autoriteta⁶ su pokrivene revizijom regularnosti. One su rezultirale sa 14 Nekvalifikovanih mišljenja revizije i 10 Nekvalifikovanih mišljenja revizije sa isticanjem pitanja;

Tabela: 10 Mišljenja revizije tokom tri zadnjih godina

Mišljenja revizije	2012	2011	2010
Nekvalifikovano	14	13	10
Nekvalifikovano sa isticanjem pitanja	10	11	12
Kvalifikovano			1
Kvalifikovano sa isticanjem pitanja			
Protivno mišljenje revizije			1
Ukupno:	24⁷	24	24

GFI prikazuju istinito i pravilno stanje sa svih materijalnih gledišta i pripremljene su u skladu sa zahtevima Finansijskog Pravila 07/2011 o godišnjem izveštavanju. Ipak, slučajevi sa isticanjem pitanja su se povezale sa pitanjima u vezi sa kvalitetom informacija, koje se očekuje da se poboljšaju u narednoj godini.

U celini, primećena su poboljšanja u odnosu na prethodne periode izveštavanja na sistem izveštavanja, i kod uspostavljanja, razvoja i primeni kontrola generalno. Njihova opšta budžetska performansa je bila dobra, sa izvršenjem budžeta od 94%⁸.

Uprkos dobroj finansijskoj i operativnoj performansi, postoje izvestan broj izazova sa kojima CA nastavlja da se suočavaju i koje su prikazane u nastavku.

Izazovi

Broj adresiranih preporuka od strane ovih institucija se kontinuirano poboljšava. Sve CA su usvojile planove delovanja za adresiranje preporuka iz 2011 godine. Od 204 datih preporuka, 160 su adresirane (65 u potpunosti i 95 u procesu adresiranja), dok 44 njih su ostale ne adresirane. Nepotpuno adresiranje preporuka su rezultirali sličnim slabostima kao prethodne godine.

⁶ 22 CA uključujući Skupštinu, Kancelarija Predsednika, Kancelarija Premijera kao i 19 Ministarstva. Ipak, data su 24 mišljenja revizije o CA, pošto su mišljenja data odvojeno za dve agencije u okviru Ministarstva Finansija, odnosno Carina Kosova i Poreska Administracija Kosova.

⁷ Carina i PAK su uključene u reviziji

⁸ Iako najveći deo njih je imala veoma dobro izvršenje budžeta, izuzetak je Kancelarija Predsednika sa izvršenjem od 55%, Ministarstvo Trgovine i Industrije 61% i Ministarstvo Finansija sa 76%.

Upravljanje prihodima takođe je praćeno raznim slabostima. Prihodi su registrirani i izveštavani sa zakašnjenjem, kao i nije bilo potpunih usaglašavanja između registara i izvornih dokumenata. Dok u određenim slučajevima, izvršenje prihoda nije izvršeno u skladu sa određenim tarifama.

Polja koja su imala najviše izazova i tokom 2012 godine, ostaje polje nabavke. Osim slabosti u fazi planiranja i ugovaranja, slabosti su evidentne i kod izvršenja ugovora. Komisije za procenu tendera nisu pokazale dovoljno visok stepen odgovornosti i objektivnosti na njihovom radu, što je prouzrokovalo sklapanje ugovora u nedostatku odgovornih ponuda, ili u nekoliko slučajeva sklapanje ugovora sa neodgovornim EO. Upotreba procedura kvotiranja cena i ove godine je premašivano sa ciljem izbegavanja otvorenih procedura nabavke. U mnogim slučajevima su korišćene nekoliko puta tokom godine za istu robu i usluge. Tokom izvršenja, bilo je slučajeva kada su primljena roba i usluge koje nisu predviđene ugovorom. Takvi nedostaci su posledica slabih kontrola kod nadzora ugovora.

Takođe, naši nalazi su pokazali da proces certifikacije u CA nije funkcionalan u dovoljnoj meri. Bilo je isplata koja nisu bila u skladu sa ugovorima, kao i isplate bez prikladno kompletirane dokumentacije. Upravljanje avansa takođe je bilo slaba pošto je bilo mnogo slučajeva kada su one zaključene sa zakašnjenjem.

I menadžment Ljudskih Resursi se suoćavao sa problemima, bilo je regrutacije radnika koji nisu ispunili kriterije određene konkursom. Jedan od primećenih problema je bio da još uvek veliki broj pozicija nastavlja da se pokrije vršiocima dužnosti nakon roka dozvoljeno zakonom, što može voditi ka slabostima u performansama i kvalitetu pruženih usluga. Nadoknade za osoblje za prekovremeni rad u nedostatku dokaza podrške izazivaju finansijski teret budžetu.

Nadzor nad troškovima subvencija i transfera je skoro u potpunosti manjkao. U mnogim slučajevima korisnici ovi subvencija ili nisu dostavili izveštaje u vezi sa troškovima, ili njihovi izveštaji su bili manjkavi, što dovodi u rizik da potrošena sredstva ne dostignu određivani cilj.

Kod upravljanja imovinom u odnosu na prethodnu godinu, primećuju se vidna poboljšanja. Tokom ove godine, registri računovodstva su kompletirani kod nekoliko institucija. Ipak, kod nekoliko njih i dalje se primećuju nepravilnosti kod njihovog registriranja i izveštavanja.

Zbog velikog finansijskog uticaja, mi smo pokrili i upravljanje vozila. Našli smo slućajeve kada se vozila koriste 24 sati bez odobravanja, kao i procedure za njihovo korišćenje je zaobilaženo. Najviše zabrinjavanje je bilo slabo upravljanje vozilima Policije gde oko 1,400 vozila nisu imale prikladne kontrole. Veliki broj vozila dugo vremena čekaju na servisiranje⁹, što je uznemiravajuće uzimajući u obzir ogranićeni životni vek vozila Policije.

Kod neplaćenih obaveza je bolja situacija, pošto najveći deo institucija su uspela da ih dobro upravljaju. Ipak, nekoliko njih nisu pravilno izveštavale njihove obaveze, što može voditi ka izvršenju dvostrukih isplata ili ne isplatu obaveza nad ugovaraćima.

⁹ Tokom revizije Policije našli smo da 173 vozila su na ćekanju za servisiranje za dugi vremenski period, neke od njih od 2009 godine

Poseban izazov ostaje linija polaganja računa između ministarstava i autonomnih agencija koje deluju u njihovom okviru. Posebno, ne postoji jasna podela zadataka između Generalnog Sekretara (GR) Ministarstva kao matična institucija i direktora autonomne Agencije. GS matičnih Ministarstava često se zaobilaze, dok u agencijama postoje direktni politički uticaji. Iz tog razloga, GS često imaju probleme da vrše promene i tražene mere u jednoj takvoj agenciji. Osim toga, ove agencije nisu obavezne da izrade i objavljuju GFI. U isto vreme, izvestan broj ima potrebe da izrađuju godišnje spoljne finansijske i operativne informacije zbog evropske agende. Sadašnji režim ne može se smatrati da je dovoljno transparentan.

CA su pokazale napredak pretežno na polju nabavke, uključujući unutrašnje i spoljno izveštavanje. Njihovi GFI prikazuju tačno i istinito stanje sa svih finansijskih gledišta. Slabosti se pretežno povezuju sa obelodanjivanjem određenih informacija, koje nemaju materijalnog uticaja na opštem nivou GFI.

CA, u celini, su izgradili relativno dobro kontrolno okruženje, ali mi smo primetili slabosti na aktivnostima kontrole i nadzora kao i nedostaje dobra procena rizika. Funkcionisanje sa velikim brojem vršioca dužnosti pokazuje da još uvek nije stvoren održiv sistem unutrašnje kontrole na kojem polaganje računa funkcioniše na efektivan način.

Kod upravljanja troškovima, kontrole upravljanja nisu dovoljne, posebno polaganje računa i unutrašnja odgovornost nisu razvijene u dovoljnoj meri. Vredi da se istakne tretiranje nabavke zbog posebne važnosti. Upravljanje i nadzor fondova datih kao subvencija je slabo, sa rizikom da se ta sredstva zloupotrebe. Funkcija sertifikacije je otkazala u obavljanju svojih zadataka, overavanjem isplata uprkos prikazanim problemima.

Iz tog razloga, važno je da centralni autoriteti daju naglasak kada je reč o potrebnim (pametnim) poslovnim odlukama i razboritost u trošenju, uzimajući u obzir situaciju sa manjkavim budžetom.

Na osnovu toga, tokom 2013 godine, Vlada ceo fokus treba da stavi na poljima na kojima se nastavlja da ima slabosti i da nadzire adresiranje tih pitanja od strane CA.

Vlada treba da pojašnjava još više linije spoljnog komuniciranja i da izdaje jedan zahtev za agencije, kao što su: policija, Poreska Administracija, Carina i statistički zavod, da izrađuju GFI i da uvedu obaveznu godišnju reviziju. Ove četiri agencije mogu se smatrati kao pilot u uvođenju godišnjeg spoljnog izveštavanja, gde finansijske i operativne informacije se uključuju na GFI, zbog njihove važnosti za poreske obveznike.

Preporuke

Preporučujem Vladi da obezbedi da CA:

- Se obavezuju da izvrše samo –procene FUK i da ih izveštavaju pri MF unutar 6 meseci;
- Pregledaju praznine u dotičnim pravilima i unutrašnjim uputstvima FUK, uzimajući u obzir specifične potrebe pojedinačnih CA, obezbeđujući na taj način jasno izdvajanje zadataka i potrebnih mehanizama polaganja računa; i
- Razmatrali su pažljivo sve preporuke proistekle sa revizija (unutrašnjih i spoljnih) i da pripreme jedan pregledani plan za njihovo adresiranje, koji na početni fokus uključuje preporuke od najveće važnosti.

Preporučujem Skupštinu da uzme u obzir:

- Bliži nadzor o tome kako Vlada adresira gore istaknuta pitanja kroz njihove dotične komisije.

5.2 Nezavisne Institucije

Mi smo izvršili reviziju regularnosti o GFI kod 26¹⁰ Nezavisnih Institucija i dali smo 24 Nekvalifikovana Mišljenja Revizije (šest sa isticanjem pitanja), tri Kvalifikovana Mišljenja Revizije (jedna sa isticanjem pitanja). Tabela u nastavku pokazuje da osim napretka u 2011 u poređenju sa 2010 godinom, mi smo primetili nedostatak napretka u spoljnjem izveštavanju za 2012 godinu.

Tabela 11: Mišljenja revizije datih u zadnje tri godine

Mišljenja revizije	Godina 2012	Godina 2011	Godina 2010
Nekvalifikovano	18	18	4
Nekvalifikovano sa isticanjem pitanja	6	7	10
Kvalifikovano	2	1	1
Kvalifikovano sa isticanjem pitanja	1		
Protivno			2
Ukupno:	27	26	17

Gornja Tabela pokazuje da Godišnji Finansijski Izveštaji Nezavisnih Institucija za 2012 godinu, su prikazale istinitu i pravilnu sliku sa svih materijalnih gledišta. Data su tri kvalifikovana mišljenja revizije zbog nepravilnih isplata za nadoknade.

Takođe, identifikovali smo slabosti u kvalitetu informacija koje pretežno se tiču nedostatku adekvatnih obelodanjivanja u vezi sa imovinom u vlasništvu NI.

Većina Nezavisnih Institucija nastavljaju da pokazuju njihovo zalaganje za poboljšanje upravljanja javnim finansijama, uspostavljanjem, razvijanjem i primenjivanjem kontrola u celini. Sve NI su izradila akcione planove za sprovođenje naših preporuka i stepen adresiranja tih preporuka je na zadovoljavajući nivo kod većine NI.

Ali, potrebno je povećanje kontrola upravljanja i nadzora od strane glavnih odgovornih službenika kod NI na polju planiranja budžeta, upravljanju platama i dnevnicama i upravljanju imovine, radi osiguranja održivog upravljanja javnog novca.

U većini slučajeva institucije koje generišu prihode su uspele da izgrađuju adekvatne sisteme za knjiženje, održavanje i izveštavanje prihoda¹¹. Potreba za konsolidaciju kontrola na polju finansijskog upravljanja je primećeno kod institucija koje su skorije osnovane. Taj nedostatak konsolidacije i funkcionalizacije kod ovih institucija pretežno je rezultiralo kao posledica nedostatka potrebnog broja osoblja, budžetske podrške i ne imenovanje visokih javnih službenika na vreme.

¹⁰ KGR u okviru Kosovske Agencije za Privatizaciju je izvršila reviziju i Fonda Poverenja. Iz tog razloga, KGR je dala dva Mišljenja revizije unutar jednog izveštaja.

¹¹ Izuzetak ovde je Nezavisna Komisija za Rudnike i Minerale (NRKO), gde sistem još uvek ne ispunjuje potrebe.

Samo procena je formalno izvršena kod većine NI, ipak, koristi sa ovog procesa nisu korišćeni za identifikaciju jačih strana i slabosti postojećih sistema kao i potencijalna gledišta za razvoj i poboljšanje.

Kao rezultat naših prethodnih preporuka, skoro sve NI tokom 2012 godine su uzeli u obzir razmatranje operativnih troškova radi osiguranja efikasnijih usluga sa manjim troškovima.

Izveštavanje NI u Skupštini i njenim komisijama nije dobro uređeno i u većini slučajeva one izrađuju operativne izveštaje njihove performanse odvojeno od finansijskih izveštaja, i u različitim vremenskim periodama. Osim što to oduzima mnogo vremena NI, to oduzima vremena i skupštinskim komisijama, koje trebaju da ih razmatraju odvojeno, i to ne obezbeđuje proces držanja odgovornim menadžere NI.

Ključne slabosti i izazovi NI tokom 2012 godine

Planiranje i izvršenje budžeta

NI se suočavaju sa izvesnim brojem izazova koje se povezuju sa njihovom nezavisnošću (funkcionalnu, finansijsku i operativnu), odgovornost i njihov status u širem procesu budžetiranja. U poređenju sa 2011 godinom, MF tokom 2012 godine je primenila budžetska skraćivanja i smanjenje izdvajanja na nižem stepenu. Uvođenje finansijskog izveštavanja NI na njihov budžetski zahtev i formi finansijskog izveštavanja budžetskih zahteva u Skupštinskoj Komisiji za Budžet i Finansije, su pokazatelji rasta nivoa finansijske nezavisnosti NI.

Ipak, budžetska podrška u institucijama kao što su: Državna Agencija za Zaštitu Ličnih Podataka (DAZLP) i Savet Kosova za Kulturno Nasleđe (SKKN) nije pružena na traženom nivou tokom 2012 godine i kao posledica toga je proistekao budžetski deficit kod ove dve institucije.

Početni budžet za 26 nezavisne institucije pod revizijom KGR za 2012 godinu je bio 80,204,056€, dok završni budžet 84,931,330€. Godišnja potrošnja je bila 70,759,018€ ili izraženo u procenat 83% završnog budžeta.

Budžet za plate i dnevnice je skoro u potpunosti izvršen. Osim redovnih isplata za osoblje, donosioci odluka kod nekoliko NI su usvojile odluke o dodatnim nadoknadama za osoblje ne u skladu sa pravnim okvirom¹². Kao rezultat ovih odluka isplaćene su 136,477€.

Najveći deo ne potrošenog budžeta je bio rezultat ne izvršenja kapitalnih projekata. Naša revizija za 2012 godinu, je stavila na uvid da nekoliko kapitalnih projekata nisu realizirane uopšte, dok nekoliko projekata su izmenjene pregledom budžeta i kao posledica nisu uspele da se realizuju do završetka 2012 godine.

¹² To je početno primećeno kod Nezavisne Komisije za medije (NKM), Sudskog Saveta Kosova (SSK) i Centralne Izborne Komisije (CIK), i prekovremeni rad je primenjen kod skoro svih NI.

Među-institucionalna Koordinacija

Pošto većina ovih NI su male i pretežno se sastoje od profesionalnog osoblja, oni treba da pronalaze nova rešenja za pokrivanje nekoliko administrativnih poslova koja su uobičajena na osnovu zakonodavstva na snazi. Iako je bilo pokušaja, malo je urađeno na adresiranju ovog pitanja.

Tokom 2012 godine, Skupština Kosova i CAN su pružili podršku na polju nabavke za nekoliko NI¹³. U nekoliko slučajeva bilo je sporazuma između NI o korišćenju zajedničkih usluga revizije¹⁴, ili u nekoliko slučajeva CJU/UR MF nastavlja da pruža ove usluge za nekoliko NI.

U nekoliko slučajeva, ova saradnja između NI za zajedničku podršku je više nego neophodna za ispunjenje strateških ciljeva institucije. Kao što je slučaj sa institucijama sudskog sistema¹⁵, ili NSRM sa jedne strane i tužilaštva, MUP, MSPP kao i opština sa druge strane za podršku primene zakona za rudnike i minerale.

Radne prostorije

Radne prostorije su nedovoljne i ne pružaju osnovne standarde za rad. Od 26 Institucija pod revizijom, 16 njih su smešteni u privatnim objektima. Postoji potreba da se ovo pitanje pokrene na nivou Skupštine i Vlade Kosova pošto budžet od 1,294,966€ koji trenutno se koristi za kiriju od strane NI, mogu da se koriste za ostale operativne i profesionalne aktivnosti.

Nezavisnost od imenovanja i ispunjenja visokih javnih pozicija

Radi poštovanja osnovnih načela nezavisnosti, veoma je potrebno da imenovanja i razrešenja članova odbora i Izvršnih Direktora kod NI se vrši kroz glasanje u Skupštini¹⁶. Ne poštovanje ovog načela vodi ka mogućnosti da imenovanje visokih javnih službenika koji nisu u potpunosti nezavisni i nisu odgovorni pred Skupštinom.

Skupština treba da posebno da uzme u obzir potrebu za pravovremeno imenovanje i produžetak ugovora za visoke javne pozicije (odbori i izvršni nivo). Ponekad, pozicije visokih javnih službenika ostaju otvorene za duži vremenski period izazivajući na taj način smetnje u funkcionisanju institucija ili da neki članovi da nemaju jasan mandat¹⁷.

¹³ Skupština je pružala usluge Državnoj Agenciji za Zaštitu Ličnih i Savetu Kosova za Kulturno Nasleđe, dok CAN je pružila usluge Izbornom Panelu za Predodžbe i Žalbe Podataka..

¹⁴ Kao što je slučaj između NKM i IAP

¹⁵ Saradnja između SSK, SIK, DT i Ministarstva Pravde

¹⁶ Mi smo primetili da imenovanje Odbora i Izvršnog Direktora u okviru Autoriteta Civilne Avijacije Kosova je obavljeno od strane Vlade. Osim toga, Glavni inspektor Rudnika pri NRKO je imenovan od Vlade. Na sličan način, jasno je da Skupština imenuje članove Odbora KAP, proces imenovanja ovih članova nije razjašnjen dovoljno u Skupštini.

¹⁷ Zakašnjenja na imenovanju članova Odbora Direktora KAP je zaustavio proces privatizacije, pošto sve važne odluke trebaju da se potpišu od strane Predsednika Odbora Direktora. Drugi slučaj je kada NKM tokom godina 2011 i 2012 je radila u nedostatku Odbora Komisionara NKM i SKKN, pet od sedam članova Saveta nisu imenovana kao što je predviđeno. Zbog nedostatka delovanja u produžetku njihovih ugovora, predsednik i jedan član SKKN su plaćeni za tri ostala meseca, iako njihov mandat je prestao važiti.

Pozitivan pomak u okviru Skupštine je stvaranje jedne stalne tačke kontakta za NI za obaveštavanje Skupštinskih komisija o prestanku važenja mandata odbora i njihovih članova. To bi pomoglo relevantnim komisijama da pripreme procese imenovanja pre prestanka važenja mandata.

Zaključak

NI tokom 2012 godine u celini su uspeli da izgrade adekvatne sisteme za finansijsko upravljanje i kontrolu. Šta više, pregled operativnih troškova za osiguranje efikasnijih usluga sa manjim troškovima pokazuje zalaganje glavnih odgovornih lica za prikladno upravljanje javnog novca. Ipak, potrebno je povećanje kontrola i nadzora za osiguranje potpune održivosti i kontinuitet sistema.

Potrošeni budžet od 83% ukazuje na potrebu za poboljšavanje politika godišnjeg planiranja i izvršenja budžeta od strane NI. Posebna pažnja treba da se pridodaje raspodeli dovoljnih budžetskih sredstava, uz poboljšavanje horizontale saradnje u pružanju zajedničkih administrativnih usluga za male NI.

Primetili smo veće zalaganje od strane Skupštine Kosova u preduzimanju pro aktivnih mera i daljnjem razvoju NI u poređenju sa prethodnim godinama. Nadamo se da osnivanje Koordinacione Kancelarije sa NI u okviru Skupštine će tretirati pitanja zakašnjenja u imenovanju i produženju mandata za Odbore i članove odbora. Dalje, i odgovornost glavnih Menadžera NI je u rastu. U tom pravcu, KNJF i KBF Skupštine su odigrale aktivniju ulogu.

Radi poboljšanja procesa planiranja i izvršenja budžeta, i radi pružanja daljnjeg doprinosa povećanju nivoa odgovornosti NI, može da se analizira jedna modifikacija zahteva spoljnog izveštavanja. Osnovna ideja je da NI treba da prikazuju svoju operativnu i finansijsku performansu u samo jednom izveštaju, nad kojom će se izvršiti revizija pre njenog dostavljanja u Skupštinu. To će pomoći razumevanju potreba i izazova NI, držeći ih odgovornim za performansu, i olakšavajući posao.

Preporuke

Preporučujem Vladi Kosova da:

- Obezbedi potpunu transparentnost i da bude efikasnija u komuniciranju sa Nezavisnim Institucijama u cilju informisanja na vreme o zahtevima i novim procedurama na snazi.

Preporučujem Skupštinu da uzme u obzir.

- Pružanje potpune podrške ljudskim i finansijskim resursima koordinacionoj kancelariji sa Nezavisnim Institucijama za osiguranje dovoljnih informacija za komisije Skupštine o prestanku važenja mandata odbora i njihovih članova. Ova kancelarija može da služi i za promovisanje horizontalne saradnje između Nezavisnih Institucija za razmenu znanja i ljudskih kapaciteta;
- Rast komunikacije sa Nezavisnim Institucijama i pažljivije tretiranje budžetskih zahteva u cilju osiguranja dovoljnih fondova za obavljanje delokruga njihovog rada na potpun način; i
- Razmatranje mogućnosti za stvaranje novih zahteva izveštavanja, kombiniranjem finansijskog izveštavanja i operativnog izveštavanja, krčeći put za jedan razvijeni dijalog o budžetu; To treba da podrži rast nivoa odgovornosti Nezavisnih Institucija o potrošenom javnom novcu.

5.3 Opštine

Mi smo obavili reviziju svih opština (38) za 2012 godinu¹⁸. Od njih, 11 su ugovorene sa privatnim kompanijama revizije međunarodno priznate.

Nekvalifikovana Mišljenja Revizije su date za 30 opštine (25 sa isticanjem pitanja), Kvalifikovana Mišljenja Revizije za pet opštine, dok za tri opštine je dato Odricanje od Mišljenja. U celini, to pokazuje napredak u poređenju sa prethodnom godinom.

Tabela 12: Kretanje mišljenja revizije u zadnje tri godine

Mišljenja revizije	2012	2011	2010
Nekvalifikovane	5	2	0
Nekvalifikovane sa isticanjem pitanja	25	14	12
Kvalifikovane	5	18	16
Odricanje od mišljenja	3	3	9
Ukupno:	38	37	37

Lokalna samouprava i odgovornosti

Osim grantova sa centralnog nivoa, usvojene prema Zakonu o budžetskim izdvajanjima, finansijski izvori opštine se sastoje od prihoda sa poreza, operativni grantovi, grantovi za proširena ovlašćenja¹⁹, vanredni grantovi, dobiti sa opštinskih zajmova. U malo slučajeva nekoliko opština primaju finansijsku pomoć od Republike Srbije.

Od Gradonačelnika opština se zahteva da pripreme tromesečne izveštaje i da ih dostavljaju dotičnim Opštinskim Skupštinama tokom cele fiskalne godine, i jedna kopija se šalje MF. Ovi izveštaji se zatim objavljuju na veb stranici opštine. Svaki tromesečni izveštaj treba da sadrži izveštaj o prihodima i troškovima, informacije o investiranjima i dugovima, kao i jedan sažetak stanja svih projekata o kapitalnim troškovima.

Gradonačelnik Opštine dostavlja Skupštini Opštine jedan završni izveštaj budžeta tekuće godine kao i za dve zadnje fiskalne godine.

Finansiranje opština

Ukupni troškovi opština za 2012 godinu su bila 367,296,565€²⁰, ili 25% ukupnih troškova BK. Tokom 2012 godine, Opštine su inkasirale 59,447,721€ sopstvenih prihoda, što sačinjava samo 15% ukupnog finansiranja opština, ali što beleži rast od 6.8%. U poređenju sa 2011 godinom, završni Budžet opština je potrošen u prosečnoj stopi od 89%.

¹⁸ Tu je uključena i Administrativna Kancelarija u Severnoj Mitrovici.

¹⁹ Vrste proširenog ovlašćenja na detaljan način su opisane u Članovima 19-23 Zakona o Lokalnoj Samoupravi br.03/L-040, dok budžetiranje za proširena ovlašćenja je opisan u Članu 6 Zakona o finansijama lokalne samouprave br.03/L-049.

²⁰ U 2011 godini su potrošena 363,782,562€.

Sprovođenje preporuka iz prethodne godine

Iako primećujemo lagano poboljšanje nivoa adresiranja preporuka tokom 2012 godine, još uvek nismo potpuno zadovoljni rezultatima.

Na izveštajima objavljenim za 34 opština²¹ za 2011 godinu dali smo 299 preporuka, od kojih tokom 2012 godine, 63% su u potpunosti ili delimično adresirane, i 37% njih nisu uopšte adresirane²². Štaviše, 5 opština nisu pripremili niti Planove Delovanja za adresiranje preporuka²³.

Dalje, na RVA za 2011 godinu smo dali preporuku da se uvodi pozicija izvršnog menadžera u opštinama kako bismo imali širi horizont planiranja i bolji fokus o potrebama građana. To nije sprovedeno.

Reforme kod Upravljanja Javnih Finansija Lokalne Samouprave

U 2010 godini počela je reforma kod Upravljanja Javnih Finansija (UJF)²⁴ lokalne samouprave. Ova reforma je počela obavljanjem procene UJF prema metodologiji PEFA i podeljena je na dve runde. Prva runda je izvršena tokom perioda Juni 2010 – Maj 2011 i uključila je opštine Prištine, Podujeva, Vučitrn, Mamuša i Štrpce. Druga runda je izvršena tokom perioda Juni 2011 – Februar 2012 i uključila je opštine Peć, Istok, Đakovica, Gnjilane, Uroševac i Novobrdno.

Ova reforma je obavljena pod starateljstvom Ministarstva Finansija i podržana je od stranih donatora. Procena je pokrivala sedam (7) ključnih komponenti UJF:

- Budžetski kredibilitet;
- Sveobuhvatnosti i transparentnost;
- Budžetiranje zasnovane na politikama;
- Predvidljivost i kontrolu izvršenja budžeta;
- Računovodstvo, registriranje i izveštavanje;
- Razmatranje i spoljna revizija; i
- Prakse donatora.

Ovaj proces je rezultirao Akcionim Planom o UJF koji sadrži pokazatelje i ocenjivanje opština, jake strane, slabosti, potrebne mere i odgovorne institucije za sprovođenje.

Napredak je postignut u nekoliko opština, u poboljšanju budžetske performanse kroz smanjenje procenta odstupanja budžetiranih troškova, realnije planiranje sopstvenih prihoda Opštine, povećanje stepena prikupljanja duga sa poreza na imovinu, funkcionalizaciju i operacionalizaciju JUR, kao i nastojanja za povećanje broja sprovedenih preporuka unutrašnjeg revizora; izrada finansijskih izveštaja prema MSRJS, i poboljšanja u primeni funkcije nadzora skupština opština u odnosu na opštinske uprave u vezi sa lokalnim finansijama (opštinskih)²⁵.

²¹ Sa izuzetkom Administrativne Kancelarije u Severnoj Mitrovici, Leposavić, Zubin Potok i Zvečan.

²² Veća posvećenost za primenu preporuka je primećeno kod opština Priština, Mališevo, Gračanica, Raniluk i Vučitrn, dok opštine koje su manje posvećene adresiranju naših preporuka su bile opštine Srbica, Dečane, Kačanik i Podujevo.

²³ Opština Đakovica, Klokot, Orahovac, Obilić i Junik.

²⁴ Reforma UJF zasnovana na metodologiju javnih troškova i finansijskoj odgovornosti (PEFA)

²⁵ Iako još uvek nije na zadovoljavajući nivo, mi treba da istaknemo da opštinske uprave su vidno poboljšale proces tretiranja preporuka KGR.

Uprkos postignutom napretku u primeni reformi pri UJF, u uključenim opštinama u ovaj program, još uvek je dugačak put pre nego se smatra da je reforma sprovedena. Na ovom izveštaju su identifikovana polja gde još uvek su potrebna daljnja poboljšanja. Takođe je zaključeno da postoje pitanja koje se ne mogu sprovesti u kratkoročnom periodu ali se zahteva obavezivanje i dugoročno zalaganje od strane odgovornih institucija do njihovog potpunog sprovođenja.

Glavni izazovi koji preostaju za sprovođenje reforme u lokalnim upravama su:

- Stvaranje budžetskih procesa vođenih od prioriteta i strateških politika;
- Visok stepen neplaćenih obaveza i rizik njihovog ne registriranja i ne izveštavanja;
- Slabo povezivanje između SOR i godišnjih budžeta opština;
- Analiziranje računa i budžeta od strane izabраниh predstavnika zbog nedostatka kapaciteta;
- Slabosti na sistem unutrašnjih kontrola;
- Slabo funkcionisanje unutrašnje revizije, komiteta revizije i nizak nivo sprovođenja njihovih preporuka;
- Nedostatak razumevanja važnosti KNJF od strane višeg menadžmenta;
- Pravovremena primena preporuka KGR; i
- Jačanje koordinacije sa spoljnim donatorima i Ministarstvom za Evropske Integracije.

Pravni zahtevi za finansijsko izveštavanje

Nekoliko opština nisu ispunila neke od pravnih zahteva o finansijskom izveštavanju. One su kao u nastavku

- Osam opština nisu pripremili GFI u skladu sa Finansijskim Pravilom Br. 07/2011 o godišnjem izveštavanju BO;
- Tri opštine nisu ispunila obavezu o periodičnom izveštavanju pri MF, kao i nisu uopšte izradila GFI; i
- Samo 17 opština su izradila njihove GFI na oba službena jezika.

Ključni nalazi sa revizije Opština

Tokom revizije opština za 2012 godinu identifikovane su ozbiljne slabosti na određenim poljima. U nastavku su neka od ključnih pitanja:

- Ne adresiranje preporuka revizije datih od KGR;
- Nedovoljne unutrašnje kontrole kod sistema nabavki u mnogim opštinama;
- Nedostatak kontrola tokom nadzora ugovora kapitalnih investicija i slabosti kod sertifikacije isplata;
- Sredstva namenjena za kapitalne investicije su potrošena u cilju subvencionisanja i za obuku;
- Stupanje u ugovorne obaveze bez dovoljnih budžetiranih sredstava;
- Obaveze većine opština su beležila rast;
- Nekoliko opština se suočavaju sa problemom prikazivanja i obelodanjivanja isplata od trećih strana;
- Davanje subvencija ne u skladu sa unutrašnjim opštinskim uredbama i nedostatak povratne informacije od strane korisnika o načinu upotrebe subvencija;

- U nekoliko Opština izvršenje plana inkasiranja sopstvenih prihoda je slab u nedostatku efektivnih mehanizama za inkasiranje sopstvenih prihoda, pretežno od dužnika za porez na imovinu, Dozvole za obavljanje poslovnih delatnosti i za imovinu datu pod kirijom;
- Registri imovine nisu potpuni i nisu verodostojni;
- Kod nekoliko opština JUR nisu uspela da ispune svoje planove revizije i nisu pokrivala polja sa visokim rizikom, kao što su: procedure nabavke, upravljanje velikih ugovora izgradnje, potraživanja sa sopstvenih prihoda; i
- Menadžment kod mnogih opština nije izradio akcioni plan za sprovođenje preporuka datih od JUR.

Preporuke

Preporučujem Vladi da osigura da:

- Okvir izveštavanja da se pregleda, gde će se razjasniti način prikazivanja i obelodanjivanja isplata sa trećih strana i da se izrađuju najbolje prakse i one su komunicirane budžetskim organizacijama;
- Reforma Upravljanja Javnih Finansija da uključuje sve opštine; i
- Da postoji jedno povećano angažovanje u koordiniranju svih interesnih strana za primenu reformi Upravljanja Javnih Finansija.

Preporučujem Opštinskim Skupštinama da obezbede da:

- Egzekutiva izrađuje detaljne planove delovanja uključujući aktivnosti, vreme i odgovorna lica za adresiranje preporuka Spoljnog Revizora i Unutrašnjeg Revizora; i
- Izveštaji Spoljnog Revizora se raspravljaju u Opštinskoj Skupštini; i da se prate sprovođenje preporuka datih od strane Generalnog Revizora.

Preporučujem Skupštinu Kosova da uzme u obzir:

- Uvođenja u funkciju jednog Izvršnog Menadžera kao visoki civilni službenik, odgovoran za upravljanje svakodnevnih aktivnosti i pružanje usluga građanima; i
- Jačanje nadzora performanse opština u pružanju usluga građanima.

5.4 Javna i Društvena Preduzeća

5.4.1 Javna Preduzeća (JP)

Javna preduzeća (JP)²⁶ su u vlasništvu Republike Kosova. JP su kategorizovana kao u nastavku:

- Centralna i Regionalna Javna Preduzeća; i
- Lokalna Javna Preduzeća.

Centralna i Regionalna Javna Preduzeća su pod direktnim nadzorom Ministarstva za Ekonomski Razvoj²⁷ kao predstavnik vlasnika. Lokalna javna preduzeća su u vlasništvu Opštine ili u nekim slučajevima u vlasništvu nekoliko Opština zajednički. Svaka Opština je obavezna da usvaja politike vlasništva koja predstavlja opšte ciljeve opštine u vezi sa vlasništvom Lokalnih JP i kao i njenu ulogu u zajedničkom upravljanju. Odbori Direktora su obavezni da nadgledaju rad menadžmenta kako bi se postigli ciljevi i JP pružala rezultate.

Prava deoničara jedne opštine se ostvaruju od strane Opštinske Komisije Deoničara (OKD) koja se sastoji od jednog člana imenovanog od strane Gradonačelnika Opštine i dva ostala člana imenovani od Opštinske Skupštine. Ukoliko jedno Lokalno JP pruža usluge za više od jedne opštine, procenat vlasništva svake opštine će biti jednaka procentu registriranih klijenata ovog Lokalnog JP u toj Opštini.

KGR ima punomoć da preduzme obavezne revizije JP. Kao primena ovog prava, GR odlučuje svake godine u vezi sa njima, za koje MER se informiše na vreme. Osim obaveznih revizija, KGR takođe obavlja revizije performanse i upravljanja kako bi se dublje istražilo kvalitet upravljanja i pruženih usluga.

Akcije u vezi sa Prethodnim Preporukama

Za finansijsku godinu 2011, mi smo objavili pet (5)²⁸ izveštaja revizije za 12 entiteta pod revizijom, koje su rezultirale sa ukupno 49 preporuka. Ove preporuke su date (Vladi i Skupštini) u cilju poboljšavanja performanse JP. Većina entiteta pod revizijom su izradila planove delovanja za sprovođenje datih preporuka²⁹.

Na GIR 2011 godine četiri naših glavnih preporuka za Vladu su bila:

- Rast nivoa polaganja računa jačanjem primene izmenjenog Zakona JP u praksi;
- Jačanje odgovornosti uvođenjem u upotrebi prikladnih sistema upravljanja i nadzora;
- Fokus na aktivnosti Odbora na poboljšanju performanse radi osiguranja funkcionisanja procesa prihoda i jedno verodostojno finansijsko izveštavanje;

²⁶ Ukupno su 61 JP, od kojih 17 centralnih i 44 lokalnih

²⁷ Jedinica za politike i nadzor Javnih Preduzeća je osnovana u okviru MER radi pomaganja Vladi za vršenje svojih nadležnosti nad JP i nadgledanje odbora o postignutoj performansi. Ona izveštava Skupštini i javnosti o načinu kako se one upravljaju

²⁸ Od kojih 1 je bila obavezna revizija i 4 revizije upravljanja.

²⁹ Izuzetak je RTK koja nije izradila jedan plan delovanja unutra traženog vremenskog roka. Plan delovanja za adresiranje naših preporuka je izrađen nakon pritiska Skupštine (kroz KUJF) nakon skoro jedne godine..

- Izrada unifikovanih priručnika upravljanja, koja bi pomogla JP na rastu kultiviranja transparentnosti i prikladnog kontrolnog okruženja.

Dve naše glavne preporuke za Skupštinu su bila da prate izbliza kvalitet i održivost pružanja usluga građanima od strane javnih preduzeća, i da zahtevaju od Vlade dostavljanje jednog izveštaja o performansi javnih preduzeća³⁰.

Kao odgovor na ove zahteve od strane Skupštine, jedan takav izveštaj je izrađen od strane JPNJP. Iako još uvek postoje polja performanse koje treba da se adresiraju ovim izveštajem, mi smatramo ovaj korak kao prvi pozitivni pomak na povećanju nivoa odgovornosti JP u Vladi i Skupštini u vezi sa performansom, JPNJP treba da uključuje i praćenje kako JP adresiraju date preporuke od strane GR.

Izazovi sa kojima se suočavaju centralna JP

Tokom revizije 2012 godine, mi smo identifikovali nekoliko slabosti u performansi JP³¹.

Slabosti i identifikovane slabosti su:

- Javna Preduzeća pod revizijom su poslovala kontinuirano sa finansijskim gubicima i pokazale su da su zavisne od subvencija Vlade, što ukazuje na nesigurnost u vezi sa finansijskim mogućnostima za nastavak poslovanja u sadašnjem obliku;
- Kod velikog broja slučajeva, upravljanje nabavkom na ovim Preduzećima nije bilo u skladu sa primenljivim zahtevima;
- Bilo je nedostataka kontrola kod ljudskih resursi gde nadzor tokom procesa regrutacije nije bila mnogo efektivna;
- Upravljanje imovinom nije bila efikasna i bilo je nedostataka u njihovoj proceni i registriranju; i
- U celini, nije bilo funkcionalnog kontrolnog okruženja.

Izazovi sa kojima se suočavaju Regionalne Kompanije za Otpatke (RKO)

Osim nekoliko opštih slabosti prikazane gore, mi smo identifikovali izvestan broj slabosti kod kompanija za otpatke na lokalnom nivou na specifičan način, kao što su:

- Dovoljno organiziranja i kontrole u kompanijama koje pružaju ove usluge;
- Veliki broj stanovništva nastavlja da ne dobijaju prikladne usluge prikupljanja otpada sa ovih kompanija;
- Usluge prikupljanja otpada nisu proširene na svim zonama dotičnih opština³², koje rezultiraju stvaranjem velikog broja nelegalnih mesta prikupljanja; i
- Iako obavezne zakonom, kompanije nisu izradila godišnje izveštaje o zadovoljstvu klijenta, koja treba da pružaju odgovornost kako za kompanije tako i za opštine o nivou i kvalitetu pruženih usluga.

³⁰ Cilj ovog izveštaja treba da bude procena kako se primenjuje u praksi mehanizmi polaganja računa prikazanim na pravnom okviru.

³¹ Iste slabosti vrede i za DP.

³² Primitili smo trend koncentracije na urbane zone, ostavljajući ruralne zone kompletno nepokrivene pružanjem usluga.

Izazovi sa kojima se suočavaju Opštine kod upravljanja RKO³³

- Kao deoničar JP, one nisu usvojila dovoljno pod zakonskih akata i sekundarno zakonodavstvo kako bi organizirale prikladno lokalni sistem za upravljanje otpadom;
- One nisu obezbedile adekvatne lokacije za postavljanje kontejnera i nisu organizirale proces klasifikacije otpadaka; i
- OKD RKO Čabrati nisu obavila prikladno njihovu ulogu nadzora koje imaju nad kompanijama za otpatke i Odboru.

Zaključak

Uprkos angažiranju odbora javnih preduzeća, performansa ovih kompanija je nastavilo da se prati značajnim gubicima. Ova negativna performansa dovodi u rizik kontinuitet ovih preduzeća.

Neadekvatne kontrole u celini ukazuju da menadžment ovih preduzeća još uvek nisu obezbedile funkcionalno kontrolno okruženje kako bi osigurale efektivno i efikasno upravljanje javnog novca.

Slabosti su primećene kod upravljanja ljudskim resursima, nabavke i tretiranju imovine koja predstavlja izazov. Fokus JP i lokalnih uprava treba da bude na rastu efikasnosti na ovim aktivnostima kao i da se angažuju za jačanje ovih polja gde ima puno slabosti.

Sistem u vezi sa administriranjem i upravljanjem otpadom u celini nije dizajniran prikladno za primenu jednog efektivnog procesa prikupljanja i deponiranja otpada.

Opštine nisu uspele da stvaraju potrebne preduslove za razvoj poslovanja KRM i nisu primenili dovoljan nadzor za osiguranje bolje performanse ovih kompanija. Kompanije imaju slabosti kod obavljanja kvalitetnih usluga i u skladu sa standardima. Izveštavanja u vezi sa upravljanjem kod svih uključenih institucionalnih nivoa je slaba i kao posledica ima nedostatka jasne odgovornosti u vezi sa problemima za upravljanje otpadaka.

Preporučujem Vladi sa obezbedi:

- Stvaranje foruma između Vlade i preduzeća radi rasprave o izazovima sa kojima se suočavaju i mogućnosti za poboljšanje performanse i usluga;
- Da izveštaj izrađen od strane JPNJP o delovanju JP uključuju veći stepen informacije o performansama JP i njihov doprinos u ispunjenju određenih ciljeva;
- Veći stepen saradnje između ministarstva u vezi sa primenom politika i različitih polja politike; i
- Da JPNJP obavlja redovno praćenje kako JP adresiraju preporuke date od strane KGR.

³³ Iako nekoliko RKO ponekad pokrivaju više od jedne opštine, one se smatraju kao Lokalna JP.

Preporučujem Skupštini da uzme u obzir da:

- Na aktivan način prati akcije Vlade pregledom performanse JP u vezi sa politikama za pružanje kvalitetnih usluga za građane, kao i izazovi sa kojima se suočavaju u ovom procesu; i
- IPovratne informacije se pružaju JPNJP o sadržaju analize performanse JP, da uključuje i informacije ne samo operativne i finansijske performanse, nego i analizu slabosti u pružanju usluga građanima.

5.4.2 Društvena Preduzeća (DP)

Društvena Preduzeća (DP) se predstavljaju od Kosovske Agencije za Privatizaciju (KAP). Funkcija KAP je administriranje i privatizacija DP i njihove imovine³⁴.

Po prvi put, mi smo izvršili obaveznu reviziju u oba dela Trepče (juga I severa)³⁵ kako bismo dali potpunu sliku kao jedinica. Mi smo identifikovali da:

- Izvršen je napredak pošto po prvi put su prikazani integrisani finansijski izveštaji za oba dela Trepče. Ovi izveštaji su izrađeni pod direktnim nadzorom KAP. Ipak; iako je zakonski administrator, KAP nije preduzela mere za integrisanje i saradnje sa oba dela jedinstvenog preduzeća;
- KAP nije obezbedila jasna pravila za administriranje i ispunjenja obaveza koja proističu sa Zakona o reorganizaciji određenih preduzeća i njihove imovine;
- Osim odstupanja od izveštavanja, nije pružila nijednu informaciju u vezi sa administriranjem i fazom reorganizacije kompanije. Spisak imovine i njenih obaveza, povećavajući na taj način nesigurnosti u vezi sa mogućim pretendentima;
- Ostale identifikovane slabosti se povezuju sa tačnošću i potpunosti vrednosti imovine, obelodanjivanje u vezi sa rudarskim rezervama preduzeća i poreska pitanja sa PAK;
- Finansijski Izveštaji DP Trepča ne sadrže dovoljne i sveobuhvatne informacije, i
- Mnoge slabosti su identifikovane takođe u procesu upravljanja prihoda, nabavke i osoblja kao i funkcionisanje unutrašnjih kontrola

Reorganizacija DP Trepča je izazov za KAP. Identifikovane slabosti kod KAP izazivaju nesigurnost u reorganizaciju Trepče i procesom administriranja, i imaju negativan uticaj na poslovanje preduzeća ubuduće. Nedostatak integracije i funkcionisanja DP Trepča kao jedna celina, ukazuje da su potrebna daljnja zalaganja od strane Odbora KAP i menadžmenta Trepče za osiguranje jedinstvenog finansijskog izveštavanja, transparentnost i odgovornost u vezi sa aktivnostima preduzeća kao jedne celine

³⁴ Ovo ovlašćenje uključuje autorizaciju za prodaju, transfer i likvidaciju preduzeća i njihove imovine.

³⁵ Iako nad njima je izvršena revizija zasebno jer deluju na dva odvojena mesta, mi je smatramo kao jedinstveno društveno preduzeće i dali smo mišljenje revizije o Trepči kao jedne celine.

Preporuke

Preporučujem Skupštini da uzme u obzir da:

- Adresiranje jednog zahteva Odboru KAP da pruža jasna pravila o načinu administriranja, prikladne saradnje između menadžera Trepče, da proširi svoj autoritet u celom preduzeću i da obezbedi prikladan proces reorganizacije DP Trepča;
- Adresiranje jednog zahteva Odboru KAP da Menadžeri Trepče će izraditi jedinstvene GFI koje sadrže potpune informacije, kao što se zahteva prema zakonu i MSFI, dok odbor KAP će pratiti njihovu saradnju; i
- Menadžeri Trepče da osiguraju adekvatno kontrolno okruženje o njihovim poslovnim aktivnostima, kako bi se eliminisale slabosti i da one budu orijentisane ka adekvatnoj saradnji. Treba da funkcionišu i jedinstvene unutrašnje kontrole, kao i redovna finansijska izveštavanja pri KAP treba takođe da budu jedinstvena i transparentna.

5.5 Privatizacija

KAP je nezavisno javno telo koja obavlja svoje funkcije i odgovornosti na potpuno nezavistan način što se tiče sprovođenja programa privatizacije. Rezultati privatizacije DP potencijalno imaju velikog uticaja na restrukturiranje tržišta Kosova i ekonomski razvoj, kao i poboljšanje blagostanja za građane. Mandat KAP očekuje se da se završi u 2016 godini, nakon ispunjenja njenog cilja za privatizaciju i likvidaciju.

Data finansijska informacija od strane KAP uključuje veliku količinu informacija koja je teško da se razume od većine donosioca odluka, povećavajući bojazan i rizik za nedostatak transparentnosti. U izveštaju revizije za 2011 godinu zatražili smo da finansijska informacija data od strane Odbora i Menadžmenta KAP je uprošćena kako bi bila razumljiva za spoljne čitaoce, ipak, nijedna mera nije preduzeta na tome do sada.

Privatizacija DP koji imaju održivo poslovanje se vrši kroz metode spin-off. Imovina i ograničene obaveze DP se prenose u novoj kompaniji (NewCo) osnovanoj od originalnog DP. Nakon prodaje Novog Preduzeća nekom investitoru, prihvati se deponuju na račun poverenja koja će se koristiti za ispunjenje neplaćenih obaveza DP i kako bi se bavili ostalim žalbama, uključujući i žalbe o vlasništvu.

Kroz dobrovoljnu likvidaciju, imovina DP se likvidira u skladu sa zakonom i operativnim politikama Agencije. Dobrovoljne likvidacije dozvoljavaju brzo odstranjivanje od tržišta za ona preduzeća koja nemaju perspektivu da prežive. KAP može da počinje sa takvim merama gde ona misli da su od interesa za očuvanje vrednosti ugašenih preduzeća, i u interesu nekog pretendenta za vlasništvo ili kreditora na njima.

Bilans računa na datum 31 Decembar 2012 je bio u iznosu od 549,403,359€. Ukupni prihodi tokom 2012 godine na Fond Privatizacije (FP) je bio u iznosu od 170,611,996€.

Izazovi sa kojima se trenutno suočava KAP su:

- Izazvana zakašnjenja u procesu privatizacije i likvidacije zbog nedostatka Odbora Direktora;
- Nedovoljne kontrole u vezi sa raspodelom 20% za radnike od prodaje DP;
- Korišćenje fondova DP u likvidaciji za administrativne usluge KAP, pre izvođenja likvidacije preduzeća;i
- Uprošćavanje finansijskih izveštaja kako bi postale čitljiviji i transparentniji po spoljne čitaoce; i
- Ispunjenje cilja za završetak njenog mandata u 2016 godini.

Preporuke

Preporučujem Skupštini i Vladi da:

- Pruže jednu proceduru za izbor članova Odbora Direktora, koje na jasan način predviđaju objavljivanje pozicija, obavljanje jednog procesa procene kandidata, i predlaganje kandidata za imenovanje u Skupštini.

Preporučujem Skupštini da uzme u obzir:

- Izradu odredbi koje jasno određuju vremenske rokove za izbor članova Odbora Direktora, kako se ne bi pojavila praznina u funkcionisanju Agencije;
- Da svi prihodi sa prodaje, transfera, likvidacije DP, sa izuzetkom fondova suficita, se drže na poverenu za vlasnike i kreditore kao i da se zaštite od strane Agencije; i
- Adresiranje jednog zahteva KAP-u da pojednostavi da finansijski izveštaji za račun FI kako bi one bile razumljivija za spoljne čitaoce.

Dodatak I. Razne vrste Mišljenja Revizije

(odlomak od ISSAI 400)

9. Jedno mišljenje revizije, normalno i u standardnom formatu, vezano za finansijskim pregledima u celini, izbegavajući potrebu određivanja trajanja, ali prema prirodi i u opštem smislu prenositi čitaocima njen smisao. Priroda ovih reči, zavisi od zakonskog okvira revizije, međutim mišljenje treba da jasno kaže da li je kvalifikovano ili nekvalifikovano, ili je kvalifikovano u nekim određenim oblastima, ili je suprotno mišljenje (stav 14), ili je negiranje mišljenja (stav 15).
10. **Nekvalifikovano mišljenje** se iznosi kada je revizor zadovoljan u svim materijalnim aspektima, i to:
 - a) Kada su finansijski izveštaji pripremljeni koristeći osnove i prihvatljive politike računovodstva koje su primenjene na održiv i stalan način;
 - b) Kada su izveštaji u skladu sa statusnim zahtevima i važećim zakonskim propisima;
 - c) Kada su prezentirani nalazi finansijskih izveštaja u vezi entiteta u kome je izvršena revizija, skladu sa saznanjima revizora; i
 - d) Kada je obavljeno adekvatno prelistanje svih materijalnih pitanja, relevantnih za finansijske izveštaje.
11. **Naglašavanje pitanja.** Revizor može u nekim okolnostima da smatra da čitaoc nije pravedno shvatio finansijski pregled ako se pažnja obratila neobičnim i beznačajnim stvarima. Kao opšte pravilo jeste kada revizor daje jedno nekvalifikovano mišljenje, to se ne odnosi na specifične aspekte finansijskih pregleda u njegovom mišljenju, ako se to može pogrešno tumačiti kao kvalifikovano mišljenje. U cilju izbegavanja utiska, preporuka koje su zamišljene kao akcentiranje pitanja, nalaze se u posebnim stavovima izdvojenim od mišljenja. Kako bilo, revizor ne treba da akcentira pitanja popravke nedostataka u finansijskim pregledima ili kao alternativu zamenu za kvalifikovano mišljenje..
12. Revizor može **da ne bude u stanju da iznese svoje nekvalifikovano mišljenje** kada postoji jedna od okolnosti i kada to mišljenje može efektivno da utiče u materijalnom smislu na finansijske preglede:
 - a) da li je bilo ograničenja u delokrugu revizora;
 - b) revizor smatra da su pregledi nekompletni ili su rastrojani, ili pak postoji neka neopravdana podela u smislu poznatih knjigovodstvenih standarda, ili
 - c) postoje nejasnoće koje utiču na finansijske preglede.
13. **Kvalifikovano mišljenje.** Tamo gde se revizor ne slaže ili je nesiguran u vezi jednog ili više artikala u finansijskim pregledima a koji mogu biti od materijalnog značaja ali ne i fundamentalni u smislu pregleda, potrebno je izneti kvalifikovano mišljenje. Sastavljanje mišljenja naravno ukazuje na zadovoljavajući rezultat u odnosu na kontrolirani subjekat, a vezano za konkretan ili precizan pregled pitanja nesaglasnosti ili nejasnoća koja pokreću kvalifikovano mišljenje. Pomaže korisnike ako je finansijski efekat nejasnoće ili nesporazuma određen od strane revizora, iako se to uvek ne praktikuje.

14. **Suprotno mišljenje.** Tamo gde revizor nije u mogućnosti dati svoje mišljenje o finansijskim pregledima u celini, zbog nesporazuma, a što je suštinsko zbog minimiziranja prezentirane pozicije, u nastavku daje mišljenje koje se kvalifikuje po određenim aspektima neće biti adekvatno, onda se daje suprotno mišljenje. Sastavljanje takvog suprotnog mišljenja radi se na precizan način o svim pitanjima nesporazuma. To je pomoć da finansijski efekat na finansijske nalaze utvrđuje u praksi tamo gde treba.
15. **Odricanje od mišljenja.** Tamo gde revizor ne može dati svoje mišljenje vezano za finansijske preglede zbog nejasnoća ili sužavanja delokruga to je esencijalno za jedno mišljenje kvalifikovano u određenim aspektima, neće biti adekvatno, onda se daje suprotno mišljenje. Sastavljanje suprotnog mišljenja pojašnjava jedno mišljenje, odnosno stav da se ne može dati, navodeći jasno i precizno sva nejasna pitanja.
16. Postalo je pravilo da ILA sastavlja detaljan izveštaj radi dopunjavanja mišljenja u slučajevima da postoje okolnosti u kojima je nemoguće dati nekvalifikovano mišljenje.

Dodatak II. Mišljenja revizije i glavne slabosti upravljanja

Tabela 1: Vrsta mišljenja revizije

Red.Br	Vrsta mišljenja revizije	Broj mišljenja revizije
1	Nekvalifikovano mišljenje	38
2	Nekvalifikovano mišljenje sa isticanjem pitanja	42
3	Kvalifikovano mišljenje	2
4	Kvalifikovano mišljenje sa isticanjem pitanja	6
5	Odricanje od mišljenja	3
	Ukupno	91

Tabela 2: Nekvalifikovano mišljenje

Entiteti pod revizijom	Konačni budžet (mil. evra)	Glavne slabosti upravljanja
Ministarstvo Obrazovanja Nauke i Tehnologije	53,00	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Nedostaci kod snabdevanja školskim knjigama; nedostaci kod upravljanja kapitalnim investicijama; Loše upravljanje dugovima.
Ministarstvo za Ekonomski Razvoj	46,49	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Registracija troškova na ne adekvatnim ekonomskim kodovima; Sklapanje ugovora sa EO bez prethodnog angažovanja sredstava; zakašnjenja u izvršenju isplata; loša kontrola prilikom prijema robe u centralni magacin; Nepotpuno poštovanje sporazuma za subvencije; Ne harmonizacija imovina između izveštaja; Zakašnjenja u isplati obaveza.
Ministarstvo Snage Bezbednosti Kosova	34,31	Loše upravljanje i nadgledanje ugovora; Loše upravljanje Avansima; Nedostaci u upravljanju osoblja.
Ministarstvo Javne Administracije	20,70	Niži nivo realizovanja budžeta; Nedostatak pravne osnove za procenu dodele subvencija. Ne funkcionisanje nadzorske jedinice za upotrebu vladinih automobila; Nepotpuni spiskovi ne kapitalne imovine.
Ministarstvo Financija	19,12	Nesaglasnost sa ZJN; Niži nivo realizovanja budžeta; Ugovori o kupovinu ne standardne forme; Ne određivanje cene nafte (PLATTS) od strane nadležnog organa; Registracija troškova na ne adekvatnim ekonomskim kodovima.

KANCELARIJA GENERALNOG REVIZORA

Sudski Savet Kosova	18,32	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Registracija troškova na ne adekvatnim ekonomskim kodovima; Ne priprema devetomesečnih Finansijskih Izveštaja prema finansijskog pravila 06/2011; nedostaci u procesu nabavke; Zakašnjenja u zatvaranju avansa; Nedostaci u upravljanju osoblja; Ne usaglašavanje spiska imovine; ne funkcionalizacija Komisije za Reviziju.
Podujevo	17,46	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Niži nivo prikupljanja prihoda; Nedostaci u upravljanju nabavki; Procedure subvencionisanja nisu u skladu sa Unutrašnjim Pravilnikom; Registracija troškova na ne adekvatnim ekonomskim kodovima.
Skupština Kosova	17,00	Ne izvršenje samo ocenjivanje rada; Ne primena kazni u slučaju zakašnjenja na realizaciju radova;
Suva Reka	13,65	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Loše planiranje prihoda i Nesaglasnost sa ZJN.
Ljipljane	12,01	Nedostatak pravilnika za subvencije i transfere; Nedostaci u prikupljanju prihoda; Nedostaci u planiranju troškova; Nepotpuni i netačni registri imovine.
Kancelarija Premijera	11,05	Niži nivo realizovanja budžeta; Nedostaci u procedurama nabavki i upravljanja ugovorima; registracija troškova u ne adekvatnim kategorijama i ekonomskim kodovima; zakašnjenja u zatvaranju avansa; loše nadgledanje i izveštavanje subvencija; Nedostaci u registraciju i upravljanju ne kapitalne imovine i zaliha.
Carine	9,12	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Registracija troškova na ne adekvatnim ekonomskim kodovima; Loše planiranje budžeta; ne izveštavanje zaliha na vreme od strane EO kao korisnici Carinskih Skladišta; Agencije za zastupanje ne licencirane; ne registracija imovine na registar računovodstva.
Poreska Administracija	7,85	Nedostatak funkcionisanja kontrole u prikupljanju dugova posebno onim kritičnim.

GODIŠNJI IZVEŠTAJ REVIZIJE 2012

Ministarstvo za Povratak i Zajednice	7,85	Niži nivo realizovanja budžeta; Nedostaci kod upravljanja nabavkom; neredovna certifikacija isplata.
Ministarstvo Trgovine i Industrije	7,55	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Niži nivo realizovanja budžeta; Nedostaci kod registracije prihoda i potraživanja; Potpisivanje neplaniranih ugovora; Nedostatak komisije za tehničku prijem; Zakašnjenja u isplati obaveza; Nedostaci kod upravljanja osobljima; Neadekvatno upravljanje vozilima.
Ministarstvo Lokalne Samouprave	6,79	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Nedostaci kod izvršenja budžeta; Registracija troškova na ne adekvatnim ekonomskim kodovima; Neusklađenost sa ZJN-om; Nedostaci u kontroli troškova za službena putovanja; Zaobilaženje sporazuma o subvenciji; Nepotpuni registar imovina; Neizveštavanje na vreme u JUR-a.
Štimlje	4,77	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Niži nivo prikupljanja prihoda; Procedure subvencioniranja nisu u skladu sa unutrašnjom Pravilnikom; Registracija troškova na ne adekvatnim ekonomskim kodovima.
Agencija za Imovinu Kosova	3,50	Registracija troškova na ne adekvatnim ekonomskim kodovima; Ne uključenje automobila (donacija) u ISFUK.
Ministarstvo Evropske Integracije	1,55	Nedostaci kod upravljanja avansima, Nedostaci kod upravljanja osobljem i subvencijama.
Nezavisna Komisija za rudnike i minerale	1,51	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Loše planiranje budžeta za kapitalne projekte; Loše upravljanje prihoda; Nedostaci kod upravljanja osobljem; Ne inventarizacija imovine; Ne pripremljene plana delovanja za implementaciju preporuka JUR-a.
Ustavni Sud	1,43	Nedostaci kod upravljanja nabavkom; Inventarizacija imovine obavljena sa zakašnjenjem. Nedostaci kod troškova za plate i dnevnice.
Ministarstvo Dijaspore	1,42	Ne realizovanje budžeta za kapitalne investicije prema vremenskog plana toka novca; Troškovi za robe i usluge bez procedure nabavka; Loše upravljanje i nadgledanje subvencija; Nedostaci u procesu regrutovanja.
DANIDA	1,25	Manji administrativni propusti i zakašnjenja kao posledica prekomernog produženja proceduri nabavka.

KANCELARIJA GENERALNOG REVIZORA

Ranilug	1,23	Nedostaci u procesu regrutovanja; Zakašnjenja u deponovanju sredstava na bankarskim računima; nepoštovanje procedure regrutovanja.
Akademija Nauka i Umetnosti Kosova	0,82	Nedostaci kod planiranja nabavki.
Regulativni Autoritet Avijacije	0,79	Nedostatak izvršenja unutrašnje revizije
Regulativni Autoritet elektronske i poštanske komunikacije	0,77	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Loše planiranje budžeta; Nedostaci kod procesa nabavke; Registracija troškova na ne adekvatnim ekonomskim kodovima; Ne procenjivanje imovina sa nula vrednosti; Ne osnivanje JUR-a.
Ombudsman Kosova	0,70	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Nedostaci kod upravljanja nabavkom; Loše upravljanje gotovim novcem.
Regulativna Kancelarija Energije	0,68	Ne ispunjenje izjava o samo ocenjivanju; Ne inventarizacija imovine; Ne postavljanje bar-kodova celoj imovini
Institut za Pravosuđe Kosova	0,56	Nedostaci u procesu nabavke
Agencija Protiv Korupcije	0,40	Loše planiranje budžeta; Ne usklađenost za ZJM-om; Ne inventarizacija imovine.
Regulativna Kancelarija za Vodu i Otpad	0,33	Nedostaci kod planiranja nabavke.
Regulativna Komisija Javne Nabavke	0,33	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a i ne upotrebljavanje sistema e-Imovina.
Telo za Nadgledanje Nabavke	0,29	Zakašnjenja kod dostavljanja plana nabavke u CNA; Nedostatak sopstvenih evidencija za prihode; Ne inventarizacija imovine.
Komisija za Pravnu Pomoć	0,29	Nedostaci u tretiranju ne isplaćenih obaveza.
Regulativni Autoritet Železnica	0,24	Ne pripremanje godišnjeg izveštaja performanse ; Loše planiranje troškova za robe i usluge; Ne realizacija ugovora prema planu nabavke; Zakašnjenja u isplati obaveza.
Nezavisni Nadzorni Savet za Civilnu Službu	0,22	Snabdevanje sa karticama mobilne telefonije bez ugovora.
Zaštita Nasleđa Kosova	0,18	Nedostatak kontrole kod izvršenja budžeta za plate; troškovi za gorivo od sitnog novca; Isplata plate nakon isteka mandata; Nedostaci u procesu odobravanja i obračuna prekovremenog rada.

GODIŠNJI IZVEŠTAJ REVIZIJE 2012

Tabela 3: Nekvalifikovano mišljenje sa Isticanjem Pitanja

Entiteti pod revizijom	Konačni budžet (mil. evra)	Razlog za isticanje Pitanja	Glavni menadžerski nedostaci
Ministarstvo Infrastrukture	281,16	Registar Fiksne imovine pogrešno uključuje 69,327,710€ ko-finansiranu imovinu koja bi trebalo da se predstavi u registru imovine Opština	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; nedostaci kod izveštavanja i prikupljanja prihoda; Licenciranje EO za transport robe i tehničke kontrole nije u skladu sa propisima; Nedostaci kod upravljanja nabavkom; Nedostaci kod upravljanja osobljem; Nedostaci kod registraciju imovine.
Ministarstvo Rada i Socijalne zaštite	210,02	Obelodanjena informacija o imovini ispod 1,000 € i računi potraživanja su nepotpune.	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Nedostaci kod unutrašnjih izveštavanja; Nedostaci kod upravljanja kapitalnim investicijama.
Ministarstvo Unutrašnjih Poslova	95,32	Informacija o imovini nije bila potpuna i tačna	Nedostaci kod upravljanja nabavkom; Pokrivanje pozicija sa vršiocem dužnosti; Nedostaci kod dodele subvencija; Loše upravljanje Flote (održavanje i servisiranje automobila u kosovskoj Policiji).
Ministarstvo Zdravlja	92,57	Obelodanjena informacija o fiksnoj imovini i zalihama u GFI nije potpuna	Nepotpuna implementacija preporuka KGR-a; Nedostaci kod unutrašnjih finansijskih i operativnih izveštavanja; nedostaci u planiranju i raspodelu lekova iz esencijalne liste, kod upravljanja kapitalnim investicijama, kod obračuna dežurstva.
Priština	79,32	Netačno i nepotpuno obelodanjivanje Računa potraživanja i potcenjivanje predstavljanja zaliha	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Niži nivo prikupljanja dugova; Niži nivo realizovanja budžeta; Loše upravljanje ugovorima o izgradnji; Registracija troškova na ne adekvatnim ekonomskim kodovima; Slaba performansa JUR-a.
Ministarstvo Sredine i Prostornog Planiranja	61,15	Registar Osnovnih Sredstava još nije sasvim pouzdan	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Nedostaci kod upravljanja nabavkom; isplata avansa bez pokriće osiguranja; Nepotpuni i netačni registri imovine.

KANCELARIJA GENERALNOG REVIZORA

Univerzitet Prištine	27,16	Ne tačno obelodanjene imovina	Nedostaci kod izveštavanja prihoda, Loše upravljanje nabavkom; Nedostaci kod isplate plata odnosno ne sprovođenje zabrana za izgubljene časove.
Ministarstvo Poljoprivrede, Šumarstva i Ruralnog Razvoja	26,16	Registar Osnovnih Sredstava još nije sasvim pouzdan.	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Nedostaci kod upravljanja subvencijama; Nepotpuni i netačni registri imovine.
Uroševac	22,18	Informacija o imovini nije bila potpuna i tačna	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Potpisivanje ugovora nabavki bez obavezivanja dovoljnih fondova; namerna dodela tendera radi izbegavanja procedure nabavki; Nedostaci kod prikupljanja starih dugova iz poreza na imovinu.
Đakovica	20,12	Registar fiksnih Imovina još nije sasvim pouzdan	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Nepotpuna registracija ne-financijske imovine; Nedostaci kod izveštavanja i prikupljanja prihoda; Nesaglasnost sa ZJN; Nedostatak politike i procedure za subvencije; nepotpuna registracija imovine.
Peč	19,79	Registar fiksnih Imovina još nije sasvim pouzdan	Nedostaci kod planiranja i korišćenja budžeta; nedostaci kod procesa regrutovanja; Nedostatak unutrašnjeg pravilnika za subvencije; Neregularna certifikacija isplata; Nedostaci u procesu nabavke.
Ministarstvo Kulture Omladine i Sporta	19,45	preneta sredstva na komercijalnim računima podređenih institucija nisu pojašnjene dali su avansi ili troškovi, i obelodanjene informacije u vezi sa neplaćenim obavezama nisu tačne	Glavni nedostaci su primećeni kod linije komunikacija i ne razjašnjene odgovornosti između ministarstva i podređenih institucija; Nedostaci kod planiranja i izvršenju budžeta; Nedostaci kod upravljanja subvencijama; Nedostaci kod upravljanja ljudskim resursima.
Gnjilane	19,11	Registracija imovina na ISFUK nije bila potpuna	Slabo planiranje i prikupljanje sopstvenih prihoda; slabosti tokom troškova; i slabo upravljanje plaćenih računa i ugovora za rad i snabdevanje.
Mitrovica	19,02	Registar fiksnih Imovina još nije sasvim pouzdan	Nedostaci kod upravljanja nabavkom; Nedostatak pravila za subvencije; Nedostaci kod prikupljanja prihoda; Ne funkcionisanje komisija za procenu i inventarizaciju imovine;

GODIŠNJI IZVEŠTAJ REVIZIJE 2012

Ministarstvo Pravde	18,68	Obelodanjena informacija o imovini nije bila potpuna i tačna	Nedostaci kod planiranja i izvršavanja budžeta: loše planiranje nabavke; Loše kontrole u izveštavanju ne isplaćenih obaveza; Nedostaci kod upravljanja osobljima; Neregularna certifikacija isplata; Nepotpuni i netačni registri imovine.
Ministarstvo Inostranih Poslova	16,52	MIP nije odobrila troškove za robu i usluge od strane DKM	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Loše planiranje nabavke; Neregularna certifikacija isplata; Nedostaci kod upravljanja osobljima; Slabosti kod upravljanja vozilima; Nedostaci kod izveštavanja prihoda i troškova DKM-a
Vučitrn	13,20	Registar fiksnih Imovina i isplate od trećih stranaka još nisu sasvim pouzdane	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Loše planiranje prihoda; Nedostaci kod upravljanja nabavkom.
Centralna Izborna Komisija	11,14	Informacije o fiksnoj imovini nisu potpuna i tačna	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Loše planiranje troškova; Kapitalne projekte nisu procesirane putem PIP-a; Ne popunjavanje izjave o samo-procjenjivanju; Nedostaci u procesu nabavke; Nedostaci kod troškova za plate i dnevnice; Nedostaci kod upravljanja imovinom; Ne obavljanje revizije finansijskih izveštaja političkih subjekata 2011 godine; Ne objavljivanje GFI političkih subjekata za 2012 godinu na službenom sajtu.
Skenderaj	10,79	Obelodanjena informacija o imovini nije bila potpuna i tačna	Slabo planiranje i prikupljanje prihoda i izbegavanje procedurama javne nabavke;
Orahovac	10,50	Obelodanjena informacija o imovini nije bila potpuna i tačna	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Isplate bez procedure nabavki iz kategorije kapitalnih investicija; Slabe kontrole kod imovine date pod kirijom.
Mališevo	10,21	Obelodanjena informacija o imovini nije bila potpuna i tačna	Slabo planiranje i prikupljanje prihoda i izbegavanje procedurama javne nabavke;
Vitina	8,48	Obelodanjena informacija o imovini i isplate od trećih stranaka nisu u skladu sa relevantnim registrima	Slabo planiranje i prikupljanje prihoda i izbegavanje procedurama javne nabavke;

KANCELARIJA GENERALNOG REVIZORA

Kamenica	8,09	Obelodanjena o imovini nije bila potpuna i tačna	Neslaganje i slabo planiranje i inkasiranje sopstvenih prihoda; Izbegavanje od procedure nabavka.
Klina	7,51	Obelodanjena informacija o imovini nije bila potpuna i tačna	Slabo planiranje i prikupljanje prihoda i izbegavanje procedurama javne nabavke;
Gračanica	7,43	Obelodanjena informacija o fiksnoj imovini nije bila potpuna i tačna	Loše planiranje prihoda; Nedostatak jednog jasnog pravilnika za dodelu subvencija; Nepotpuni i netačni registri imovine.
Dečane	7,15	Obelodanjena informacija o imovini i isplate od trećih stranaka nisu u skladu sa relevantnim registrima	Slabo planiranje i prikupljanje prihoda i izbegavanje procedurama javne nabavke;
Kosovo Polje	7,04	Kapitalne investicije su nad-procjenjene za 149,608 Evra. Obelodanjivanje imovina i zaliha nisu bila tačna.	Nedostaci kod planiranja prihoda; Slabe kontrole troškova; Slabo funkcionisanje UR.
Dragaš	5,93	Obelodanjena informacija o imovini i isplate od trećih stranaka nisu u skladu sa relevantnim registrima	Slabo planiranje i prikupljanje prihoda i izbegavanje procedurama javne nabavke;
Državni Tužilac	5,43	Obelodanjena informacija o fiksnoj imovini nije bila potpuna i tačna	Nedostaci na platnom sektoru; nedostatak kontrola kod obračuna plate zaposlenima na porodijsko odsustvo; Nedostaci kod upravljanja imovinom.
Obilić	5,02	Registar fiksnih Imovina nije sasvim pouzdan	Isplata u ne adekvatnim kodovima; Izbegavanje od procedure nabavki.
Štrpce	4,35	Registar fiksnih Imovina nije potpun	Slabo planiranje sopstvenih prihoda; Nedostaci kod nabavke; Slabosti prilikom potrošnje fondova.
Administracija u Severnoj Mitrovici	2,94	Registar fiksnih Imovina još nije sasvim pouzdan	Ne ispunjavanje zahteva za spoljno izveštavanje; Slabo planiranje i inkasiranje sopstvenih prihoda; ne obelodanjivanje informacija za imovine u GFI; Izbegavanje od procedure nabavki; Ne registracija imovine.
Novo Brdo	2,66	Registar fiksnih Imovina nije sasvim pouzdan	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Nedostaci kod prikupljanja dugova; Nedostaci u procesu nabavke

GODIŠNJI IZVEŠTAJ REVIZIJE 2012

Kancelarija Predsednika	2,60	Obelodanjivane informacije u GFI u vezi vrednosti imovine su netačne i nepotpune.	Loše planiranje nabavka; Nedostaci kod upravljanja imovinom; Neispravna kvalifikacija troškova; Zakašnjenja u zatvaranju avansa.
Elez Han	2,01	Registar fiksnih Imovina još nije sasvim tačan i pouzdan	Slabe kontrole kod upravljanja prihodima;
Junik	1,61	Obelodanjena informacija o imovini nije bila potpuna i tačna	Slabo planiranje i prikupljanje prihoda i izbegavanje procedurama javne nabavke;
Parteš	1,39	Registar fiksnih imovina, Računa Potraživanja i Zaliha još nije sasvim pouzdan	Nedostatak evidencije za imovinu i nedostaci kod procesa nabavke.
Klokot	1,08	Registar fiksnih Imovina još nije sasvim tačan i pouzdan	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Loše planiranje prihoda; nepoštovanje procedure nabavki.
Nezavisna Komisija za Medije	0,98	Iznos od 31,090€ nije predstavljen kao kontingentna imovina.	Neredovna isplata za zaposlene. Ne obelodanjivanje kontingentni imovina; ne usklađenost sa ZJN; Neredovna kompenzacija radnih grupa za izradu strategije za digitalizaciju; Nedostaci kod upravljanja javnim novcem
Državna Agencija za Zaštitu Podataka	0,30	Agencija je obelodanjivala vrednost fiksnih imovina u GFI, međutim imovine nije registrovala u ISFUK	Ne registracija fiksnih imovina na ISFUK; Ne pripremanje plana nabavke; Loše planiranje troškova; Ne popunjavanje izjave o samo-procenjivanju; ne zatvaranje avansa za putovanje u inostranstvo; Loše upravljanje dugova.
Panel za izbor i žalbe	0,26	Informacije o imovini ispod 1000€ nisu potpuna i tačna	Loše planiranje budžeta; Ne usklađenost sa ZJN
Kosovski Autoritet Konkurencije	0,25	Nije obelodanjivala vrednost ne-kapitalnih imovina ispod 1,000 u GFI i kontingentne imovine je pogrešno obelodanjivala kao kontingentne obaveze.	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Ne popunjavanje izjave o samo-procenjivanju; Registracija troškova na ne adekvatnim ekonomskim kodovima; Snabdevanje sa dopunskim karticama mobilne telefonije bez ugovora; Ne ispunjavanje slobodnih radnih mesta; Loše upravljanje automobilima; Ne registracija imovine ispod 1000€.

Tabela 4: Kvalifikovano mišljenje

Entiteti pod Revizijom	Konačni budžet (mil. evra)	Razlog za kvalifikovano mišljenje (Pitanja sa materijalnim uticajem)	Glavni menadžerski nedostaci
Kosovska Agencija za Privatizaciju	8,08	Isplata za realizovanje profesionalnih troškova likvidacije nije obelodanjena u GFI	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Loše planiranje budžeta; Isplata usluga likvidacije od fondova DP u likvidaciji; Ne usklađenost sa ZJN; Neispravna certifikacija isplata; Nedostatak politika nadoknađivanja; Nepoštovanje kriterijuma prilikom regrutacije; Restrukturiranje radnih mesta bez poštovanje procedura.
Fond za Privatizaciju	0,00	Isplata za realizovanje profesionalnih troškova likvidacije bez zakonskog osnova	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Zakašnjenja u izboru Upravnog Odbora; upotreba fondova DP u likvidaciji pre likvidacije preduzeća; Niže aktiviranje povereničkih fondova; Raspodela 20%-spiskova zaposlenih u nekim slučajevima se ne obavlja u skladu sa određenim pravilima; Nedostatak pisanih kriterijuma kada se zahteva odlaganje roka za isplatu i odlaganje roka za proveru prošlosti kupcima DP-a.

Tabela 5: Kvalifikovano mišljenje sa Isticanjem Pitanja

Entiteti pod revizijom	Budžet (000 evra)	Razlog za kvalifikovano mišljenje (pitanja sa materijalnim uticajem)	Glavni menadžerski nedostaci
Prizren	33,17	Ne predstavljanje isplata od trećih stranaka; Ne predstavljanje donacija	Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; nepoštovanje procedure nabavki; Nedostatak jedne jasne osnove za građevinske dozvole.
Glogovac	10,42	Sopstveni prihodi nepotpuni i isplate od trećih stranaka nisu uopšte predstavljene u GFI. Isticanje pitanja: informacije predstavljene kod obelodanjivanja imovine i zaliha nisu tačne.	GFI nisu u skladu sa zahtevima F.U. br. 07/2011, i MSRJS; Nepotpuno adresiranje preporuka KGR-a; Slaba realizacija budžeta za prihode i visoki nivo potraživanja; Nedostatak jedne jasne baze za građevinske dozvole i za imovinu datu pod kirijom; Ulazak u ugovorne obaveze bez odobrenog budžeta.
Istok	8,24	Sopstveni prihodi nepravilno predstavljeni i isplate od trećih stranaka nisu uopšte predstavljene u GFI	Nedostaci kod inkasiranja sopstvenih prihoda; loše upravljanje ugovorima; Nedostatak pravilnika za subvencije; Loše kontrole u procesu isplata; Registar računovodstva imovne netačan i nepotpun.

GODIŠNJI IZVEŠTAJ REVIZIJE 2012

Kačanik	5,91	Obelodanjena informacija o imovini i isplate od trećih stranaka nisu u skladu sa relevantnim registrima	Slabo planiranje i prikupljanje prihoda i izbegavanje procedurama javne nabavke;
Mamuša	1,15	Obelodanjivanje imovine i predavljanje potraživanja	Slabo planiranje i prikupljanje prihoda i izbegavanje procedurama javne nabavke;
Trepča	0,00		Nedostaci u kvalitetu informacija u GFI; Loše planiranje budžeta; Nedostaci kod planiranja i upravljanja nabavkom; Nedostaci kod upravljanja osobljem; nedostaci kod inkasiranja dugova; Ne registracija na vreme transakcija u računovodstvo; nepotpuni i netačni registri imovine.

Tabela 6: Odricanje od Mišljenja

Entiteti pod revizijom	Konačni budžet (mil.evra)	Razlog za odricanje Mišljenja
Leposavić	2.96	Nisu predstavljeni GFI
Zubin Potok	1,99	Nisu predstavljeni GFI
Zvečane	1.88	Nisu predstavljeni GFI